

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

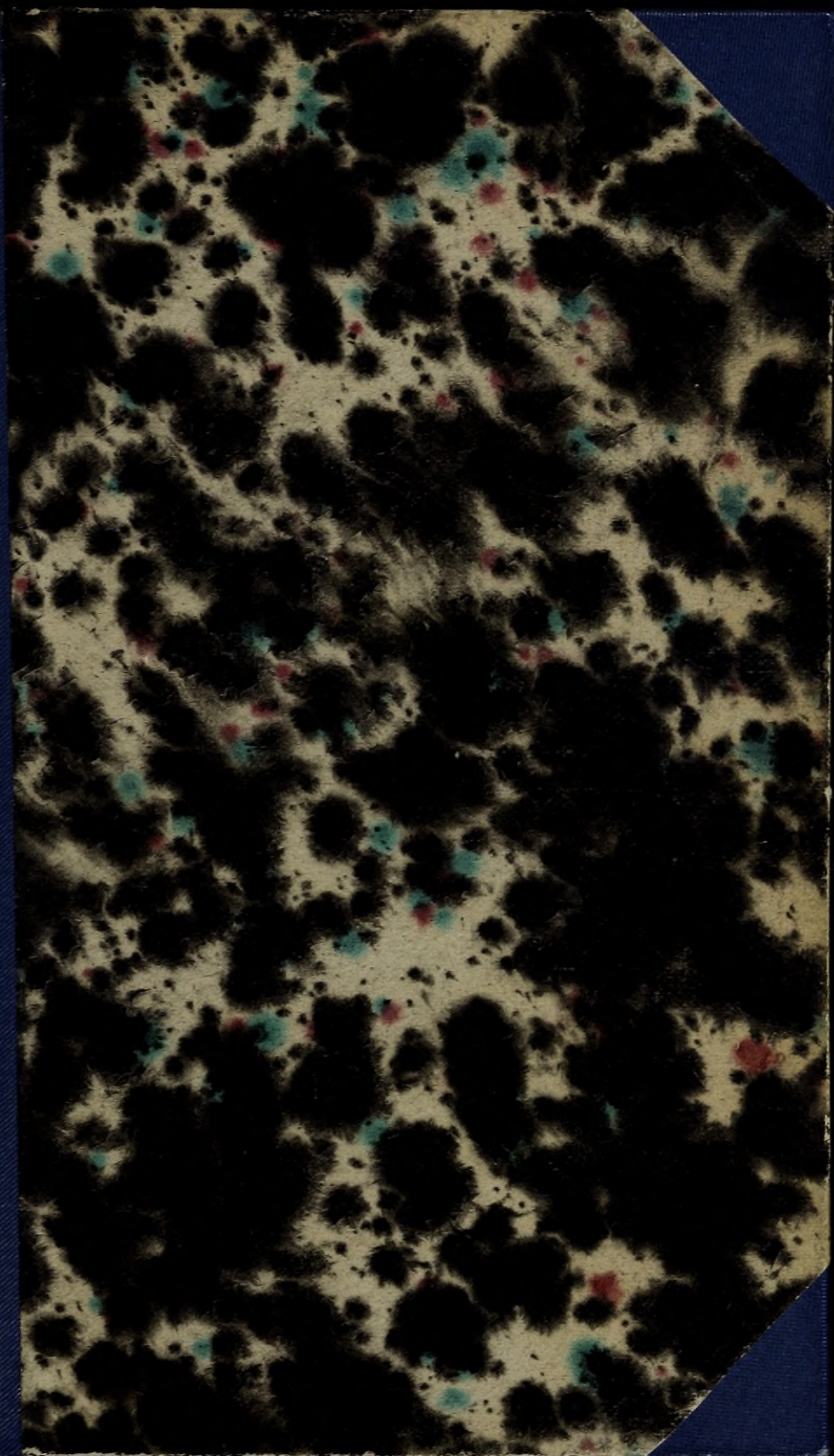
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

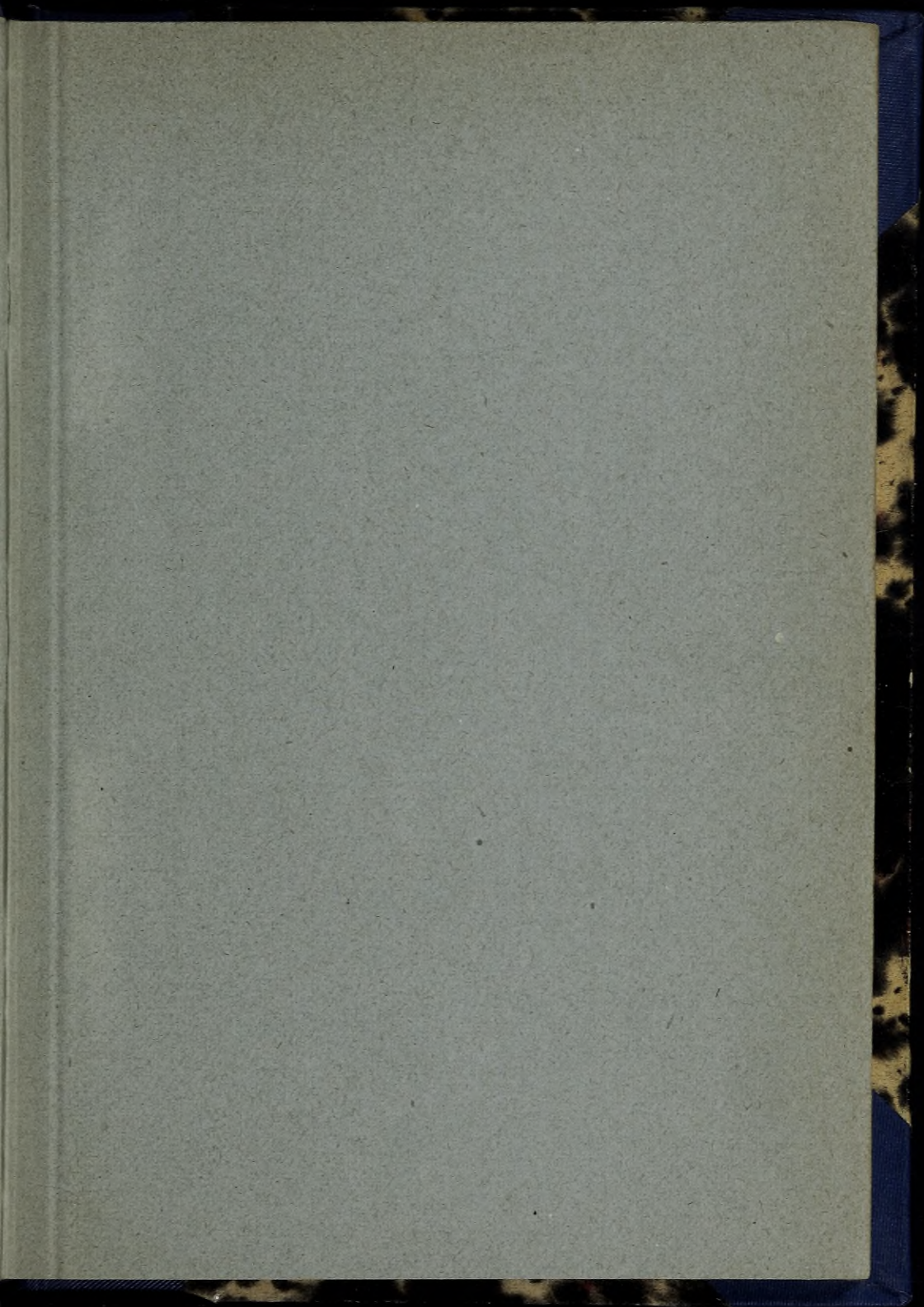

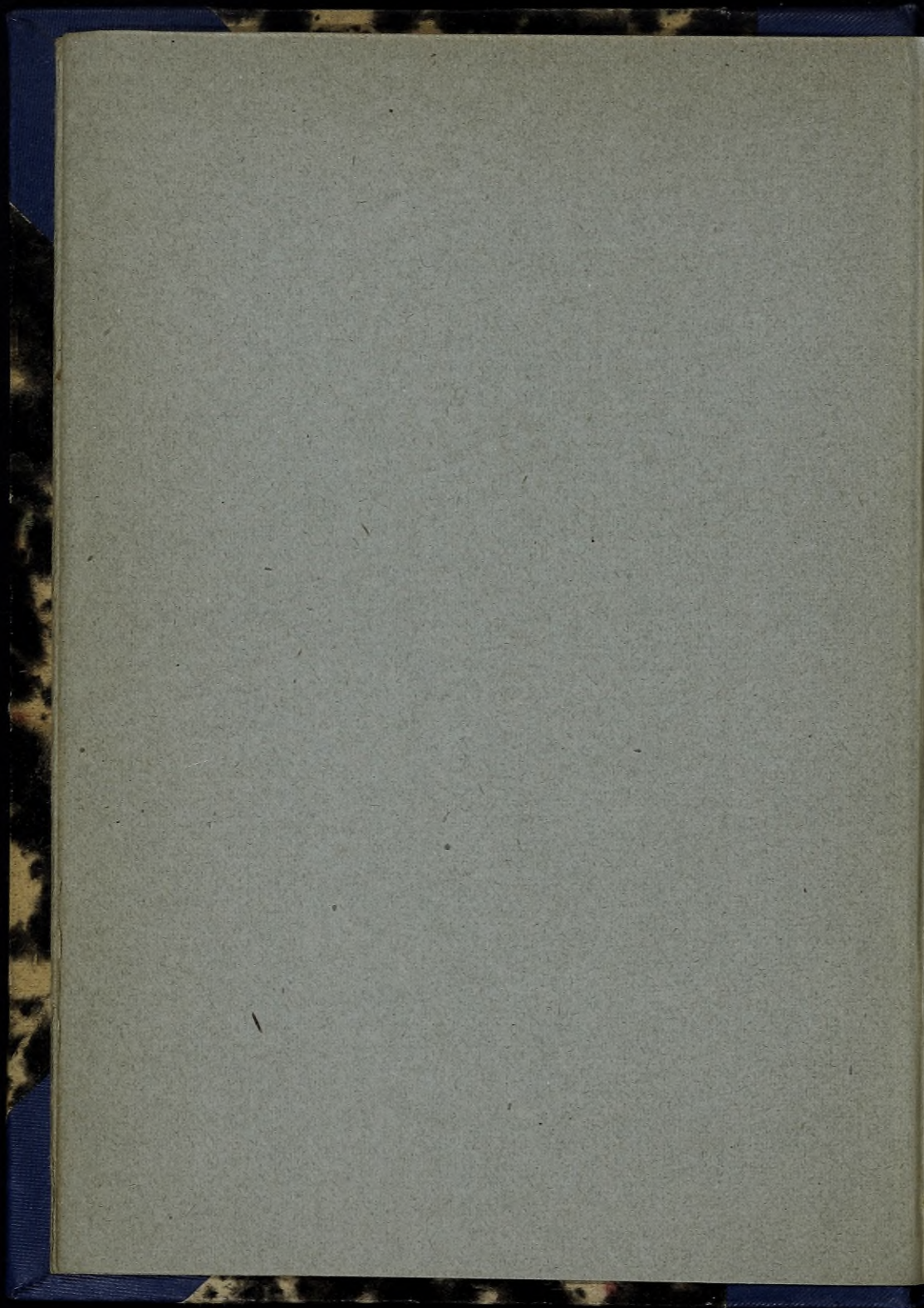
UPPSALA
UNIVERSITET

Vitt.

Sr.

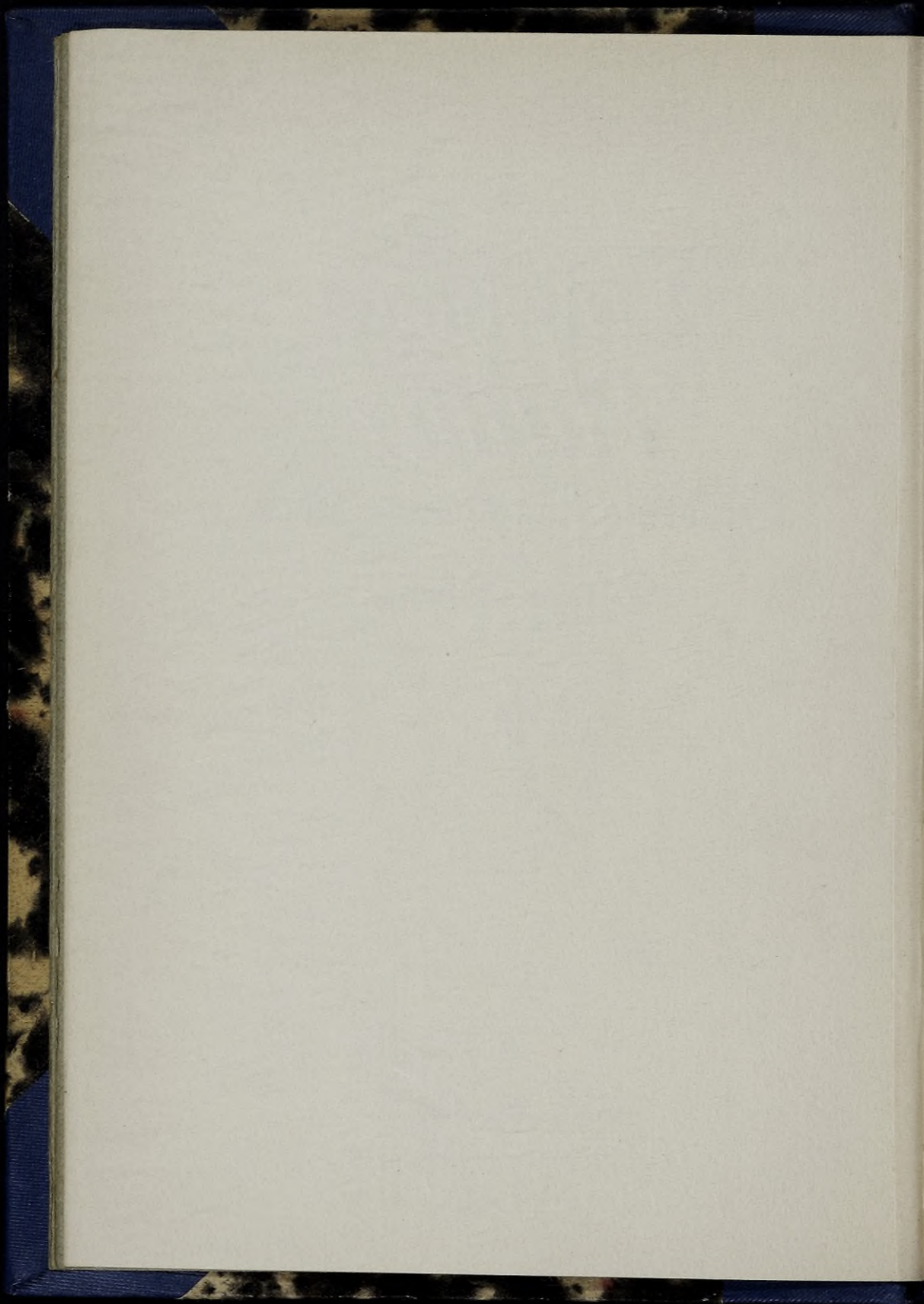

Deß hoga
Plaisir/

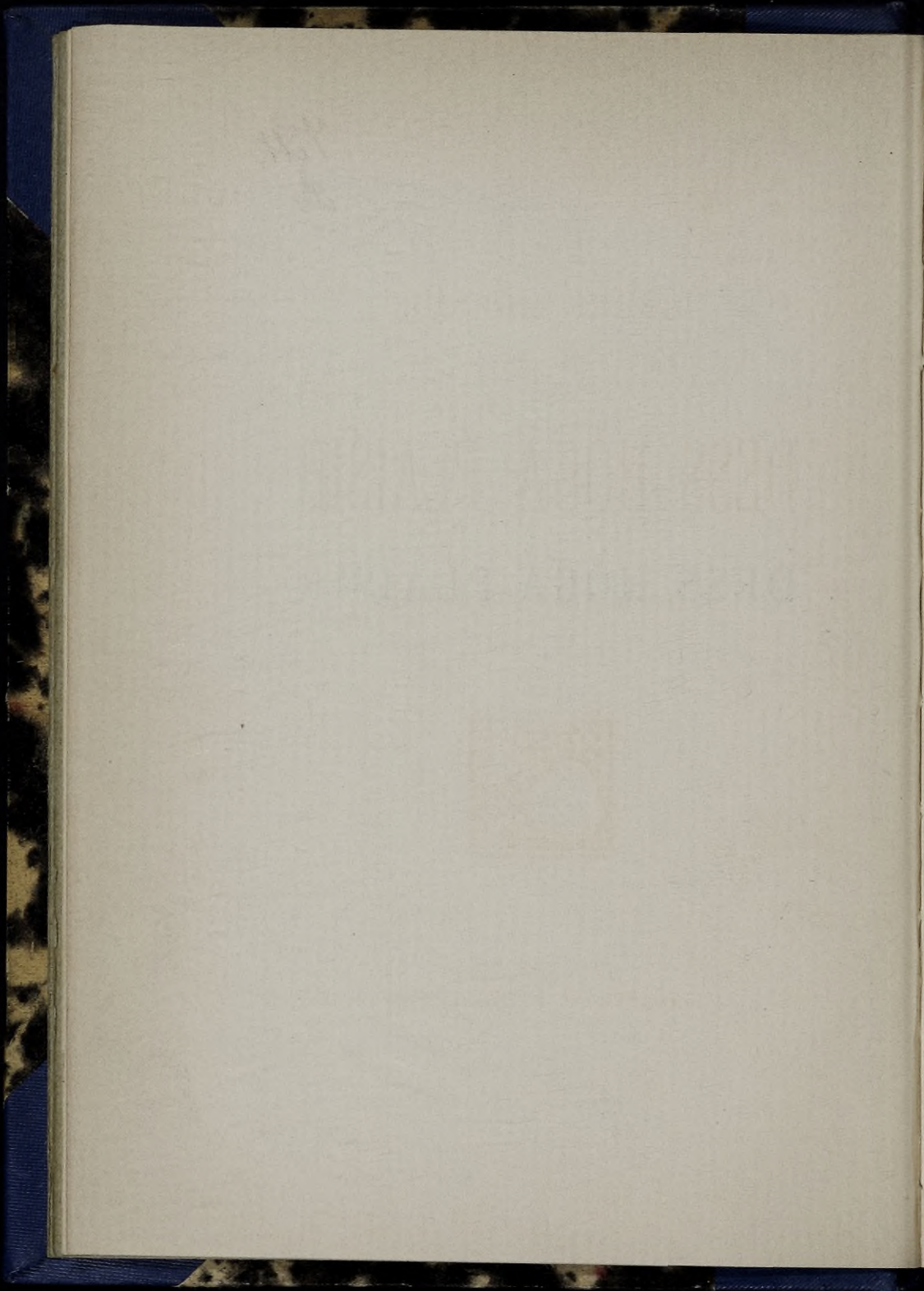
Skildring från Baroc-tiden
af
Bürger Wörner

Stockholm
Wahlström & Widstrand
ANNO · M · DCCC · XCVII

DESS HÖGA PLAISIR

*Ytt.
A*

BIRGER MÖRNER

DESS HÖGA PLAISIR

SKILDNING FRÅN BAROCKTIDEN

STOCKHOLM
WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-ÅKTIEBOLAG
1897

DESS HÖGA PLAISIR.

I.

Om våren 1704 företog Konung Friedrich IV för första gången en resa till sitt arfrike Norge. Han hade tagit ett lysande afsked af sitt hof, han hade kysst sin Drottningens hand och lofvat återkomma före hösten. Nu var han kommen till Bergen och hedrade stadens borgmästare med sitt besök.

Det var sent på natten. Det rägnade

ute, och det smattrade mot rutorna. Konungen låg vaken och tänkte.

Då hördes tunga steg utanföre, kammarpagen kom yrvaken in och anmälde en kurir, och med ens stod i rummet en ryttare, från hvars stöflar vattnet rann i små bäckar.

Ryttaren gjorde ställningssteg vid sängen och öfverlemnade i Konungens händer ett med svart lack försegladt bref. Handstilen var Grosscantzeleren och Geheimerådet Gref Conrad Reventlows, och brefvet var af följande lydelse:

„Allerdurchleuchtigster.

Eders Kongl. Maj:t hafwe wi härmed allerunderdånigst welat antyda, att det i går behagat Den Högste att flockan half fyra på eftermiddagen låta salig Fru, Fru Grefswinnan von Biereck efter

en henne genom barnsäng ådragen farlig accidente efter christlig förberedelse och wid fullt förnuft till Sig falla från denna timblighet. Wär allerunderdånigste plikt likmätigt hafwe wi genast förfogat oss till sterbhuset, därest wi genast salig Fru Grefwinnans breschatull, bijouterier, silfwerthg och andra pretiosa i närvaro af hennes fader, Herr Geheimerådet von Bierck och Statsrådet von Platen försegla låtit, och blifwa desse ting under sagda insegel hwilandes, till dess Eders Kongl. Maj:t annorledes förordnar. Det höga Ekdavret har i dag i närvaro af oss samt Enkefru Grefwinnan von Gylldenleu, min, Großcantzelerens, Fru, min Dotter, Grefwinnan Schacken samt Geheimerådet Krabbes Fru blifwit nederlagdt i en lista, hwarefter det af sex af Eders

Maij:ts Capitainer burits dädan och nedersatts under en swart Sammets Himmel, där wi ock skola låta det blifwa ständandes, till deß äfwen därom Eders Kongl. Maij:t annorlunda allernådigst förordna gitter.

Eders Kongl. Maij:t condolera wi härmed i djupsta dëvotion i anledning af Högstbensamme genom detta dödsfall beröfwade höga Plaisir, och önska wi af fullersta hjärta, att Den Högste omsider wille till Kongl. Husets och alla trogna undersåtars högsta glädje tusenfaldt ersätta denna förlust.

Den nyfödde Herren, hwilken af Salig Grefwinnan själf anförtrotts åt Hofmästarinnan Schindel, befinner sig, Gott sei gelobt, wid hälsa, och skola wi intet underlåta, som kan lända till sterbhusets båtnad, förblifwandes wi i afbidan på

Eders Kongl. Maj:ts allernådigste ord-
res som tillförene i djupaste d é v o t i o n

Eders Kongl. Maj:ts
allerunderdånigste, tropliftig-
ste och lydigste knektar och
serviteurs

C. Reventlow.

Strabbe, Blome."

Denne Storkanslär Conrad Reventlow
hade en dotter, som nu var elfva år, och
hon hette Anne Sophie.

II.

Fru Sophie Amalie Hahn till Seekamp, enkegrefvinna Reventlow, var fullt och fast öfvertygad, att det var Herren Zebaoth, som nu tömde öfver Danmarks hufvudstad, detta nya Babel, sin vredes skålar.

Ty ond var tiden. Hvar fanns den tro, som gaf lifvet innebörd, hvar gafs lofven, som icke bröts?

Och hon själf, som nyss näst Drottningen varit landets första fru, hvilket fång hade hon gjort af lifvets frukter? Hon hade

skördat dem, som växa på höjderna, men de hade varit bittra.

Då hon flere år före sin mans, Storkanslärens, död upplefvat, att hennes make vid egna hemmets härd varit henne otrogen, var det, som hade något inom henne brustit, och från det ögonblicket drog hon sig obevekligen tillbaka från den yttre världen och åldrades hastigt. Då Storkanslären plötsligen — i sin ålders sextiofjärde och det ett tusen sjuhundrade och åttonde efter Herrans börd — med de stolta orden: »*Non ita inter vos vixi, ut pudeat me vixisse*», ingått i den eviga hvilan, tycktes det, som hade denna händelse gått henne spårlöst förbi; flere år i förtid hade hon ju lefvat som en enka och burit en sörjandes dok. Så var det dock icke, ty sedan den svarta marmor-kistan i Sleswigs domkyrka slutit sig

kring den forne storherrens stoft, blef hennes sinne mindre bittert än tillföre och så småningom hade hon blifvit öfvertygad, att i Gud hade hennes odödliga själ funnit hvila.

Nu herskade hon oinskränkt på Clausholm, hvilket mäktiga herresäte hennes make förlänat en yttre och inre glans, som i landet var utan like. Men nu var Clausholm vordet sagans sofvande slott. Fontänerna stodo tysta; gräset växte öfver parkens gångar; fönster, hvilkas rutor splittrats af stormen, gapade tomma som utstungna ögon, och tjänstfolkets glesnade skara buro livréer, som förut bländat men nu voro falnade.

Och uppe i slottet, hvars salar fordom genljudad af skrattet och stojet vid Storkanslärens stormiga fäster, var det tyst och stilla. Ljudlöst smögo sig mörka

gestalter på tå, och öppnades en dörr, stängdes den åter med ängslig försiktighet.

Om nätterna lyste det ur Grefvinnans fönster, ty hon sof föga.

III.

Ja, förvisso vredgades Herran öfver Danmark. Hade han icke året förut låtit en obetydlig svensk general med det löjliga namnet Stenbock i spetsen för en här af skalkar och andra *incommode* personer victoriserande drifva Danmarks trenne rytandes leoparder öfver Sundet? Hade Han icke lössläppt eldens och örlighetens fador öfver stad och land, och nu till sist denna förfärliga *pestilentia*?

Grufliga voro tidningarne från residenset. Dag och natt skramlade där inne

genom gatorna nattmannens kärra, som trafvis lastades med lik, ty till förfärdigandet af kistor gaf man sig icke tid. Och nu spordes, att hofvet redan vid början af farsoten flytt till landsorten.

Hofvet? Måne icke Majestätet själf bort stanna och med sänkt panna bida Guds rådslag?

Ty, hvad hade han gjort? Hade han icke med syndig lefnad förskylt Herrans svåra dom och okärliga medfart, frestandes Gud såsom fordom Jakob. Han, Majestätet, som af *Rex Regium* satts att vaka öfver Danmarks folk, huru hade icke han kränkt Guds bud. Liksom fordom Salomo hade han förhäft sig, *item* hade hans väg varit den breda vägen.

Ja, Konungen hade förhärdat sitt hjärta. Han hade förskjutit den Drottning, som var hans, och han hade upp-

höjt frillor. En *Velo*, en *von Viereck*, en *Schindel* hade i sin fräckhet snärjt honom i sina garn och lockat honom till synd. De hade varit skökor, som öfver Babylon nedkallat eld.

Hvarför hade hon icke förr fattat detta?

Själff hade hon ju sörjande stått vid Vierecks, den Basiliskens, dödsläger och i sin famn anammat bastarden, den där i synd aflats.

Nu först förstod hon det. Och denna Drottning Louise, hvars ständigt rödgråtna ögon gjort henne så *ridicule*, hur drogs hon icke nu till henne med förståelsens tusen fina trådar. Drottning Louise vore en martyr, men martyrererna skulle ärfva saligheten.

Och Grefvinnan Sophie Amalie suckade tungt, och ännu, då solen stigit öfver bokskogen och färgade fönsterrutorna, vred hon sig sömnlös på sitt läger.

IV.

Ulrikke Eleonore satt och knypplade i parken under ett kastanjetråd. Det var högsommar; blombladen rägnade från trädet, luften var kvaf och sötaktig. Hon hade hvita halfhandskar, och då och då slog hon med händerna i luften för att hålla bin och getingar på afstånd.

Anne Sophie satt sysslolös uppkru-
pen mot trädstammen och ritade i marken
med en käpp.

— En saga, Anne Sophie.

Anne Sophie hatade att arbeta. När

modern var frånvarande, sjönko vanligen hennes händer i knäet. Juliane, kammarjungfrun, som var en myra, fick sitta uppe desto längre om aftnarne med Anne Sophies beting, så att den gamla icke märkte hur litet, som blef gjordt. Men Anne Sophie hade tusen sagor. Ulrikke Eleonore kunde aldrig förstå, hvar hon tog dem. Visst kunde det vara samma historia dag efter dag, men ändock blef det aldrig densamma. Berättade Anne Sophie en saga, som kom Ulrikke Eleonore att känna rysningar efter ryggen, och bad denna få höra den om igän, kunde hon få höra den, men så förändrad, att det hela blef till ett gyckel.

Anne Sophie fortsatte att peta med käppen. Det var som hade hon inte hört sin systems begäran.

— Nå, Anne Sophie?

Anne Sophie spratt till.

— En saga? Berätta själf. Jag kan inga sagor.

Det var nu hennes vana, men Ulrikke Eleonore makade sig närmare. Och Anne Sophie började:

— Det var en gång — och jorden hade ännu intet känt hundstjärnans brand, och solen intet skridit in i lejonhuset.

— Var det länge sen det? sporde Ulrikke Eleonore.

Visst det, sade Anne Sophie. Och så var det Antiochus, Kungen i Arkadien, och tusen skinandes hvita får hade han men bara en endaste dotter. Och henne vakade han öfver, som vore hon hans *clenodie*. Och om natten låg han på en björnfäll nedanföre hennes fot.

Och så kommo friarene, ein, zwei, drei, ja, tjoget, kommo de, och den, som stricte

gissade, skulle hafva Prinsessan och det halfva riket.

Och löd den gåtan alltså:

»Jag besväras af synd och last,
Modrens lekamen brukar,
Efter min broder och fullfast
Min moders man jag letar.»

Difficile var den, ty Kungen ville intet, det någon månde hafva Prinsessan. Men så på sistone kom Antonius, Konungen af Tyro. Han hade ransakat alla *Philosophorum*, *Chaldeorum* och andra *Doctorum* spörsmål, förthy egde han empfindlighet i svar och löste så den gåtan.

Men då blef Antiochus vred, ty han ville intet, det dottern skulle från honom tagas, och lät han knektarne slå Antonium ihjäl...

Anne Sophie började gäspa.

I detsamma fick hon se unghästarne långt bort på ängen skrämnda sträcka i galopp öfver tufvorna. Hon skuggade ögonen med handen för att kunna se.

— Det är mjölnarns hynda, som jagar unghästarne. Se, så Royal kröker sin blanka hals. Jag vånne Royal vore min.

— Var sagan då till ända, Anne Sophie?

— Ne-nej . . . Och så skulle knektarne vräka Antonii döda kropp i hafvet.

Men knektarne varkunnade sig öfver ynglingen och gáfvo honom sömnmedel och lade honom i en trækista, som var presenterad med lärft, bäck och tjära; desslikes zirad och bemålad. Och de stötte kistan ut i sjön, och den . . . den . . . flöt öfver hafven . . .

Anne Sophie reste sig.

— Åh, se, se Ulrikke Eleonore, hur

änderna lyfta ur vassbänken. Nu är väl hunden där och skrämmer dem också. Se så många de äro, så långa halsar. *Voilà*, nu sträcka de säkert till sjös.

Åh Gud, den som kunde följa dem!

— Än sagan, Anne Sophie.

— Sagan, hvad kommer mig din usla saga vid. Att tänka sig, att här sitter man dagen ut, och dagen in sitter man här, till dess håret blir hvitt, och man blifver gammal, och Clotho varder kommandes med sin sax.

Kan du säga mig, hvarför jag intet följde gycklarene, som drogo förbi vid korsmessetiden?

Såg du den där gossen med det långa svarta håret, med silfverringar i öronen, skjortan var öppen i bröstet, och han var käckögd och skrattade. Jag hade velat bita honom i bröstet, där skjortan

var öppen. Kan du säga mig hvarför gjorde jag det intet?

Anne Sophie satt med händerna knäppta under knäet. Hennes dräkt var urväxt, det var hål på ena armbågen, och tröjan stramade öfver den sjuttonåriga barmen. En tät brun lock hade fallit ner öfver ansiktet, hon ruskade på hufvudet för att få den bort och fortsatte utan att ge akt på systemen, hvars magra, hvita händer blixtnabbt kastade de små spolarne fram och tillbaka.

— Hvarför få vi intet dansa? Jag vill ha flöjter och glam, jag vill ha hästar med plymer i hufvudet. Åh, om far lefde, minns du, Ulrikke Eleonore, hvad hans tänder lyste, när han skrattade? Och nu, Fru Moder som går där och hytter och dessa tusende böner.

— Men, Anne Sophie. —

— Ja, det säger jag. Upp får man stånda med dagningen, bedja på bara golfvet, arbeta, bedja och så arbeta igän. Aldrig ett löje, aldrig en visstump. Ulrikke Eleonore, vet du hvad jag har gjort, men Gud straffe dig om du blifver ena klafferska.

— Det är väl intet *dangereust*, Anne Sophie?

— Ingalunda, jag har skrivvit ett bref, ett bref du. En af bönderna fick det i handom, när han reste för att klaga hos kungen öfver pålagorna.

— Hvem i allan värld hafver du då flytt det brefvet?

— Till broder Christian Detlew, du, och bedt honom taga mig till sig. Fru Moder blir desperat, men det kan ingen förskylla. Men tröste dig Gud, om du talar mig på baken. Då rycker jag

tungan ur din mund och sticker dina ögon med ena nål.

I detsamma hördes några slag på en gongon uppe från slottet. Båda flickorna sprungo upp, som träffade af en stöt. Ulrikke Eleonore lade ifrån sig sina spolar, Anne Sophie reste sig, slog med käppen bort de strån, som fastnat på hennes klädning, och med sänkta hufvuden skredo de båda hand i hand upp mot salen, där Fru Moder och allt husets folk väntade dem till den sedvanliga morgonbetraktelsen. De satte sig tysta vid dörren. Fru Moder gaf dem en förebrående blick, och vid en befallande gest från hennes hand hof huskaplanen upp sin röst och började en utläggning rörande människornas uselhet och eländighet af sig själfvom med anslutning till Jobs

sjunde kapitel och dess sjuttonde och följande verser, där skrifvet står:

17. Swad är en menniska, at tu achtar henne högt och bekymrar tigh medh henne?
18. Tu hemsöker henne dagliga och försöker henne alltid.
19. Swij går tu icke ifrå migh och släpper migh få länge jagh uppsväljer min spott?

V.

För första gången på långliga tider rullar en praktfull kaross upp på Clausholms gård och stannar framför hufvudtrappan. Undrande ansikten synas i tjänstefolksflygelns fönster, och tafatt visar sig hofmästaren på trappan.

Lakejerna,^m som stått bakpå vagnen, hafva öppnat dörren och en högförnäm herre stigit ur. Det är Generalen och Blå Riddaren, Gref Christian Detlew Reventlow, Anne Sophies halfbroder.

Han stiger uppför trappan och införes

i audienssalen. Fönsterluckorna, som varit tillslutna, öppnas af hofmästaren, och Grefven tar plats i en af de tunga gyllenlädersstolarne. Han mönstrar rummet, medan hofmästaren går att anmäla. Han stirrar på plafondhörnens spindelväf och petar med sitt långa, smala promenadrör bland de döda flugorna på det inlagda golfvet.

Han får vänta länge. Gref Christian Detlew ser på sitt brillanterade ur, tar sig en pris med slevven, slår med en blommig sidennäsduk bort de korn, som tilläfventyrs fallit på hans krås, lägger det ena af de hvitstrumpade benen på det andra och lutar sig baklänges i en lång gäspning.

Minuterna gå. Gref Christian Detlew börjar nicka, och inom kort sofver han med munnen vidöppen, den ena handen

på det spanska rörets korskrycka och den andra ännu omfattande den stora, utbredda sidenduken.

Då öppnas dörren försiktigt, och in i rummet späjar ett nyfiket flickhufvud.

Med ett språng är Anne Sophie i rummet, och innan Christian Detlew hunnit göra sig klart hvar han är, sitter halfsystemen uppflugen i hans knä.

— Ach, Christian Detlew, hjärtans broder, ropar hon och kysser honom på hakan.

— Ej så violente, säger Christian Detlew och håller henne forskande ett stycke ifrån sig, ej så violente, min lilla syster.

— Åh, Christian Detlew, tag mig med!

— Hör manns på, hör manns på. Hvad skulle vi med slik en yrhätta att göra. Mon Dieu, hvilken föga soignerad apparition.

Och bror Christian Detlew pekade på hennes ena sko, som saknade klack och liksom den andra var nedkippad.

Anne Sophie såg nedslagen ut och balanserande på sin ena tåspets den klandrade skon svarade hon: lappri!

— Men min nådiga, du dérangerar min habit, säger bror Christian Detlew.

Anne Sophie reser sig buttert, och generalen slår sig om benen med den granna sidenduken.

— Nå, nå, petite, men härinne är ju också så fördömdt dammigt — Du vill ut. A tout prix, säger du. Här är lang-sames Leben, kan väl tro det. Nåja, vi få väl se.

Herr Generalen lutade sig baklänges och mönstrade systemen.

— Ma foi, verkligen inte illa. Undrar

justement — — Det vore måhända något att tänka på.

Då öppnades dörren, och in trädde enkegrefvinnan, stödd på en käpp. Hon var svartklädd som vanligt och syntes Christian Detlew om möjligt ännu längre och smalare än tillförne. Kring ögonen hade hon mörka ringar, och i det svarta håret, som hon sällsamt nog ej pudrade, bar hon på högra sidan en silfvergrå strimma.

Christian Detlew reste sig hastigt och görande en djup bugning gick, eller rättare dansade, han emot henne och kysste den hand, som sträcktes emot honom.

— Madame!

Grefvinnan tog plats och bjöd med en blick Anne Sophie försvinna, hvilket hon med en missmodig min genast efterkom.

Det var nu flere år sedan Grefvinnan

sett sin styfson. Hvad förde honom till Clausholm?

Hans glorwürdigste Majestät hade i anledning af pesten gifvit sig öfver till Jylland och vore nu med sin suite wohnhaft på Coldinghuus. Christian Detlew och hans Grefvinna voro naturligtvis med, och nu skulle hofvet stanna där, till dess pestilenzen vore öfver.

Pestilenzen! Grefvinnan Sophie Amalie fick ett hårdt uttryck.

— Ja! Gud vredgas, sade hon. Ogudaktigheten är stor i hufvudstaden.

— Icke sant, sade Christian Detlew, ogudaktigheten är stor. Att tänka sig, hur de unga militärerna af knapadeln icke vilja respektera våra företräden ens i fråga om habit. Tänk bara på perkerna. När vi, som äro förnämligast, för några år sedan créerade *mélangen*, vippis

började den minste skrifvare därmed, om han också därför måste borga på sin värja. Och så har det gått med *demi-carré*, med *cocarde* och *mirlidon*'en, och tror inte Madame, att snart börjar minsta puttelkrämare, som lyckats krasa åt sig några dukater, att pretendera ett sköldemärke. Ja, Madame, ogudaktigheten är *for-mi-dable!*

Den gode Christian Detlew blef riktigt rörd, men madame kände Christian Detlew och var dessutom i dag ganska blid till sinnes.

Generalen slog nu fram sitt ärende, som var att invitera sin styfemor och hennes döttrar till Coldinghuus. Grefvinnan Benedicte Margarethe gladde sig på förhand få sina fränkor att se.

Grefvinnan log ett bittert löje. Hon

quittera Clausholm, bort det! Men anbelangandes hennes fröknar — — — —

Hon slog med en silfverhammare på klockan, och den gamle hofmästaren, som stått utanföre med handen på det smidda låset, kom in.

— Fröknarna.

— Ser I, Christian Detlew, fortsatte hon, medan hon långsamt liksom i tankar tog en pris ur Generalens dosa, ser I, jag har nog flere gånger tänkt, att mina fröknar någon gång borde ut bland mäniskorna. De stå eljest så spörjande, erkannerligen då jag en dag lemnat det timliga. Ulrikke Eleonore är ju snart tjugu och Anne Sophie redan sjutton år. Din Comtesse, Christian Detlew, är en from och stilla kvinna och skall säkert förhjälpa sina fränkor till en god *conduite*. De må följa dig, om de det åstunda, men

det är mig kärare, om de blifva. Resa de nu, då vet jag de skola be Gud få återvända, då de se, hur null och nichts är den värld, i hvilken du lefver.

Christian Detlew bugade sig vördnadsfullt.

— Jag vet, att jag sökt lära dem, fortsatte Grefvinnan, att Guds rike icke är af denna världen, och jag tror icke mina anmaningar förspillts på hälleberget. Låt dem nu pröfvas, Herra, och gif Du dem nåd af Gudi, vårom Fader, och Herra-nom Jesu Christo!

Grefvinnan Sophie Amalie suckade djupt och fick i ögonen ett så frånvarande uttryck, att Christian Detlew kände sig ängslig till mods och otåligt riktade sin blick mot dörren. Den öppnades, och in kommo ljudlöst som på tå den långa, bleka Ulrikke Eleonore och den ungdoms-

blossande Anne Sophie. De stannade på golfvet framför modren, fortfarande hand i hand; Ulrikke Eleonore med ett undergifvet uttryck i de rena dragen och Anne Sophie med en blick, som hastigt gled från den skälmskt nickande Christian Detlew till modren, som utan att gifva akt på deras närvaro, med handen under kinden stirrade framför sig.

Äntligen såg modren upp och varsnade sina döttrar.

— Ulrikke Eleonore och Anne Sophie, sade hon, Er halfbroder Christian Detlew bjuder Eder gästa hans Grefvinna i Col-dinghuus, men där är mycket folk från hufvudstaden. Viljen I resa eller stanna hos Eder moder?

De tego båda, så sade Ulrikke Eleonore:

— Låt mig stanna, Fru Moder.

— Tack, jag visste det.

Anne Sophie var tyst, men hon rodnade.

— Nåå, Anne Sophie, sade Grefvinnan.

— Jag ville . . . Jag ville . . . svarade Anne Sophie och såg mot golfvet.

— Eh bien, säger modren, och hennes röst får ett kyligt tonfall, res med Gud, menⁿ kom åter före S:t Michels dag. Angélique följ dig. Lef väl Christian Detlew.

Grefvinnan reste sig och räckte sin hand åt generalen, som kysste den, hvarpå hon själf med sina läppar vidrörde Anne Sophies panna. Denna skyndade sig efter en djup révérence på dörren.

Om en timme stod karossen åter utanför porten. Anne Sophie tog plats vid sidan af sin broder, hvaremot mademoiselle Angélique med nådig Frökens i hast

sammanrafsade effekter stufvades in i en mindre af gårdens vagnar.

Vagnsdörrarne slogos igän. Kuskarne klatschade med piskorna, och fröken Anne Sophie Reventlow lemnade för första gången sin barndoms Clausholm för att ute i världen pröfva lifvet.

Hon lutade sig bekvämt mot vagnens dynor, hon log i tankarna på allt, hvad morgondagen skulle bjuda, och tusen voro de frågor, som Christian Detlew måste besvara. Hon såg icke, att genom rutan i hennes moders rum skymtade, då vagnarne rullade ut från Clausholms gård, ett blekt och vissnadt ansikte, som tryckt emot rutan fick ett nästan hemskt uttryck af förtviflan.

VI.

Det var maskerad på Coldinghuus. Det lyste ur alla fönstren, och borgarne från staden, hvilka samlats på borggården och med jubel och svängande hattar hälsade det ena praktfulla ekipaget efter det andra, kunde då och då genom rutorna skymtvis varsna än Arlequin, än Cloë, än själfve den svarte fursten af Morienland. Marchallerna blänkte så långt ögat såg och klängde sig i kvällen nedför backen och ända ned mot ån, spridande i luften en kväfvande rök af brinnande

beck. Kuskarne klatschade, och lakejerna skreko, ty folket stod så tätt, att de breda och ofta med fyra hästar förspända vagnarne endast med svårighet kunde nå till trappan.

Och dansen går genom hallarne. Menneuttens sirliga vaggning trådes i takt till flöjt, strängspel och oboë. Hvert man ser vimlar det af masker; — i kväll får ingen bära ansiktet obetäckt. Kungen själf har dolt sitt anlete; ingen vet eller låtsas veta under hvilken klädnad. Lik Harun-al-Rachid blandar han sig i afton med sitt folk.

I ett sidorum har ett ensamt par dragit sig tillbaka. Anne Sophie Reventlow har vårdslöst sjunkit ner i den förgylda lilla soffan under gobelinen, från hvars duk ymnighetens gudinna tömmer ett jättehörn med blommor öfver hennes huf-

vud. Hon ser ned mot sin fot, som rör sig i takt till masqueradans accompagnement, som följande de tyska verserna ännu höres från balsalen därinne. Vristen var hög och skuren i räta konturer; den hvita hudfärgen lyste fram mellan maskerna i den tunna strumpan. Hade icke den höga vristen varit, skulle denna lilla fot i den gula skon med den oerhörda klacken nästan förefallit spröd.

Kavaljeren, som stod framför henne, betraktade henne i tystnad, och hans blick följde den ungdomliga gestaltens linier. Plötsligen såg hon upp.

— Herdinnan älskar dansen, sade han, men herdinnan är trött. Det gör Damon ondt.

— Min första *assemblée*, svarade hon utan att se upp och med en ton, som ville hon låta främlingen förstå, att hon icke önskade besvara frågor.

Kavaljeren smålog under masken och slog sig ned bredvid henne.

Hon kastade en missnöjd, förstulen blick på honom, andades djupt och reste sig, som ville hon lämna rummet.

Han grep hennes hand.

— Blif, sade han.

Hon stannade förvånad. Man kunde se på hennes hals, att en rodnad af förtrytelse spred sig under hennes mask.

— Blif, upprepade han, jag vill, att I blifver.

Det var en så bestämd, men på samma gång lidelsefull ton i hans röst, att Anne Sophie häjdade sig. Med en harmfull blick gick hon så mot dörren.

Den främmande spärrade vägen med öppna armar.

— Warte, sade han, warte, jag beder och jag bjuder det.

— Hvad vill I?

Han tog hennes hand, förde den till sina läppar och ledande den högt, som vore det i dansen, förde han henne sirligt till soffan.

— Jag vill se Edert ansikte.

Anne Sophie stirrade mot honom med händerna i skötet. Då han sträckte fram handen för att lyfta af henne masken, ryckte hon till. Då han lyfte masken från hennes öra, såg hon, att hans hand var mycket hvit, och att från de smala fingrarne och armkråset blixtrade stora stenar.

— Vid Gud, Anne Sophie, din broder har talat sanning. Du äst reizend!

— För Jesu Wunders skull, hvem är I?

Utän att synas höra hennes fråga, drog han fram en dolk; skaftet var af silfver.

Han förde den sakta emot henne. Anne Sophie stirrade, hennes mun öppnade sig.

Med venstra handen fattade han några af de gula och gröna band, som hängde ner från hennes axel, och skar dem af samt dolde dem innanför sin guldbroderade rock. Härpå stack han åter dolken i slidan.

— *Merci!*

I detsamma varsnades en mask i dörren.

— Christian Detlew, ropade Anne Sophie och skyndade att kasta sig till hans hals.

— Sire, sade Christian Detlew och bugade sig för den okände, som förblef sittande och vinkade till generalen med handen.

— Din syster är en clenodie, aber — hon är timide som en dufva. Säg henne, att i morgon skall hennes Konung bryta

en lans med hennes färger vid hjälmen;
säg henne det, Christian Detlew.

Den främmande kavaljeren vinkade åt
henne med de röfvade banden, som han
sirligt förde till sina läppar.

VII.

Dagen därpå stod karusell vid Col-
dinghuus.

Majestätet själf deltog däri, klädd i
förgylt bröstharnesk och med en grön
och gyllende fjäderbuske i hjälmen. Någor-
lunda uppfyllande cartelets villkor öfver-
vann han sin motståndare efter ett täm-
ligen lamt försvar från dennes sida, hvar-
efter han steg från hästen och med håll-
ningen af en ung gud skred emot estraden,
där hofvets damer tagit plats. Framför
Anne Sophie Reventlow, som satt där

vid sidan af sin svägerska, föll han på knä. I det samma framträdde till hennes sida en page, som till henne öfverlämnade en lagerkrans med vidsittande gyllene band.

Konungen aftog hjälmen, och Anne Sophie såg för första gången hans ansikte.

Det var blekt; hakan och näsan voro löjligt långa, och på pannan såg hon ärr efter kopporna.

Det roade Anne Sophie, att då hon satte kransen på Konungens hufvud, reste sig alla från sina platser och syntes spörja om hennes namn.

VIII.

Långsamt hade hösten med orgelbrus i svartnade grenar och fladdrande gyllenröda blad dragit förbi. Vintern föll hvit öfver Clausholm; tyst och glädjetom och utan att ett talgljus mer än vanligt brunnit, gled julen förbi. Kom så ändtligen våren.

Våren! Anne Sophie Reventlow kände sig ånyo lefva upp. Hela vintern hade hon inbillat sig vara sjuk utan att kunna fatta, hvori sjukan bestod. Gång på gång hade hon för sig själf genomlevvat dagarne

i Colding, och kväll efter kväll berättade hon för den häpna systemen:

— — — och när jag satte kransen på Konungens hufvud, reste sig alla för att se mig, och jag såg, hur alla de hvita perukerna lutade sig mot hvarandra och hviskade. Det var som när vinden går i en häck med hvita syrener. —

Med modren talade hon aldrig härom. Men inför henne hade hon en känsla, som hade hon gjort något orätt. Hon förstod, att modren visste, huru uppmärksammad hon blifvit af Konungen, ty vid hemkomsten hade hon tagit hennes hufvud mellan sina händer och sett henne forskande in i ögonen.

Som sagdt, nu var våren här. Den var så sen i år, och det fastän i morgon Sankt Hansdagen — alla blommors dag — stod för dörren — högtidsdagen, den

ängens klockor ringa in i kvällningen, och då om natten alla örter och safter få underlig makt. Lycklig den, som då vet mer än andra veta!

Anne Sophie och Ulrikke Eleonore gingo tysta vid hvarandras sida på en af blommande maskrosor öfvervuxen gång i parken. Ulrikke Eleonore var klädd i en enkel mörk klädning; Anne Sophies dräkt var grön och liknade en jagtdräkt; på hufvudet bar hon en brun baret med en ruggig och knäckt hägerpenna. Hon stödde sig mot ett långt och smalt rör.

De hörde någon komma springande på stigen, som bakom dem ledde upp till slottet. De vände sig om, och Christiane stod anfädd framför dem: Nådig Grosscantzlerinnan ville genast tala vid Fröken Anne Sophie.

— Hvad hade händt?

Det visste inte Christiane tillfullo, men en hög herre hade kommit ridandes stafett till Grosscantzlerinnan; lakejen Fritz trodde, att det vore Herr Walter, Kungens öfverhofmästare. Han hade genast haft företräde och därefter skyndsamt gifvit sig af, sedan han först till samtliga domestiker öfverlemnade frikostiga cadeauer; se bara en så vacker ring Christiane fått!

Då Anne Sophie inträdde i sin moders rum, fann hon henne sittande i sin karmstol vid fönstret. Det rådde som vanligt en halfdager i rummet; den lilla strimma sol, som tillåtits tränga in i rummet, föll öfver den magra handen, som hårdt omfattade ett sammankramadt bref.

— Hans gloriösa Majestät, sade hon, har förklarat sig af lutt *dévotion* vilja i afton hos mig intaga sin diner. Min vilja är, att du innelycker dig på

ditt rum och intet synes till. Christiane må fly mig din nyckel. *Comprenez-Vous?*

För första gången vågade Anne Sophie säga emot:

— Jag har intet förskyllt.

Modren såg på henne. De tunna läpparne slötos för ett ögonblick krampaktigt. Därpå svarade hon:

— Kom närmare!

Anne Sophie närmade sig. Den magra handen släppte brefvet, och en duktig örfil brann på Anne Sophies venstra kind.

— Förstår du bättre nu? Tag denna bok med dig; den heter Christi efterföljelse. Det är en skön bok, och med den behöfver du intet känna dig i carcer. Herum marsch!

IX.

Det är natt. Anne Sophie ligger i sin säng och kan inte sofva.

Det är inte hennes vanliga rum, som hon brukar dela med Ulrikke Eleonore. Om det åtminstone vore så. Nu är hon fånge i ett af kavaljersrummen en trappa upp. Det är så ödsligt häruppe. Hon har legat tyst och lyssnat till råttorna, som gnaga under golvet, och gång efter annan har urverket uppe på vinden kommit henne att hoppa högt af förskräckelse,

då det en stund före hvarje tims slag brakar och rasslar i hjulverket.

Hon härdar inte ut längre, det vet hon. Hon känner, att om hon stannar längre på Clausholm, måste hon snart dö. Det måtte vara platt hemskt att dö. Läggas i en kopparkista med händerna lagda i kors öfver bröstet och så bäras in i Sleswigs stora, kalla kyrka. Ho mände gråta? Ulrikke Eleonore törhända, men det gjorde ju den Lipelisa för nichts och ideligen. Fru Moder? Ach, nimmer. Hon ägde ju intet hjärta. Hon grät ju icke, när Herr Fader, den stolte, vackre Herr Fader dog. Om hon ändå ägde någon, som för henne hyste en profundare *tendresse*, någon, ja, någon som skulle linda svart flor om sin värjas silfverfäste och gå närmast efter kistan; hur lätt vore det intet då att ingå i det geheime!

Hvad contretenerade de sig med därnere? Sen flere timmar har det varit tyst. Då Christiane vid VIII-tiden var inne med aftonvarden, sutto de ännu till bords, Majestätet, Grosslantzlerinnan och Magister Martinus, Kyrkoherden i Vol-dum. Där ginge föga lustigt till, sade hon; ingen mer än Herr Magistern hade tagit sig trakteringen an; de båda andra sutto där som ett mähä, och gång efter annan hade där varit änglar gångandes genom rummet.

Majestätet vore ändå en dråpelig kavaljer, en herre med heroiska kvaliteter. Tänk, om det varit för hennes skull, han kommit hit. Vacker vore han visst nog inte, men hans statur vore grosshaft. Hur månede det vara att stryka honom öfver pannan? Att hon haft så föga courage vid assembléen på Coldinghuus,

det vore nu högeligen att förtryta. Ingen i hela världen hade så tagit sig henne an. Och honom hade hon intet aktat högre än gifva spott och *raillerie*.

Det var då svårt, att Fru Moder skulle så vrångvist rätta henne med *gewalt*. Hon kände ännu, hur kinden brände efter slaget. Tänk om Herr Fader lefde, eller tänk om Majestätet visste, hur hon blef trakterad. Hon vånne Majestätet finge det att veta . . .

Nu rasslade urverket ånyo uppe på vinden, och Anne Sophie kröp förskräckt ned i bädden och drog täcket öfver ansiktet.

Ett, tu, tre, fyra, ja tolf slag slog klockan. Ulrikke Eleonore, ach Gott, om Ulrikke Eleonore som vanligt låge bredvid henne och sofve sin lugna sömn. Men ligga helt allen i kavaljersrummet . . .

Månljuset föll in genom de grönaktiga rutorna. Anne Sophie kunde se, hur det föll öfver konterfejet på väggen midt emot. Så spöklikt blek hon blef i ansiktet, Fru Sophie Sperling, Henning Reventlows, där hon stod inom ramen med de långa händerna lagda öfver skötet och den vida spetskragen som en sky kring hennes hufvud. Jesus, om hon kommer ned ur ramen. Anne Sophie hör redan hennes många halskedjor skramla, och de styfva kjortlarne frasa öfver golfvet.

Nu kommer hon, åh Herre nådig . . .

Det var dörren som öppnades, och Christiane som kom in, skuggande ljuset med sin hand, så att den lyste röd likt eldkol.

— Christiane!

— Nådig Fröken skall skynda kläda sig. *Han* vill tala med nådig Fröken.

— Majestätet?

— Justament. Han väntade nere i dagligstugan och ginge där fram och tillbaka på golfvet. Det hastade. Grosscantzlerinnan hade för länge sedan dragit sig tillbaka, och Magistern hade rest hem vid niotiden. Åh hvilken herre Majestätet vore, hur vänlig och spendersam mot hvar och en.

Christiane hade säkert icke väntat finna nådig Fröken så geschwindt taga sitt parti. Att kungen själf ej väntat det, kunde hon förstå af den rikliga föräring Herr Walter utfäst, om hon lyckades vinna gehör. Nu hade nådig Fröken knappast gjort en invändning, och redan var hon till hälften färdigklädd, då Christiane räckte henne en mörkröd morgon-negligée med stora, svarta hornknappar.

X.

Nere i dagligstugan gick Konungen, som Christiane sagt, fram och tillbaka. Då Anne Sophie förlägen inträdde och stannade på tröskeln, och Christiane ljudlöst bakom henne tillslutit dörren, rusade han emot henne med öppna armar.

— Anne Sophie, mon coeur, så är du då här. Hvad jag trånat efter dig. Dagarne ha varit månader och månaderna år. Jag säger dig tack, att du kom!

— Sire, sade Anne Sophie, och sänkte hufvudet, medan hon med blicken mön-

strade konungen. Hvar var det raillerande öfverlägsna, som han egt på balen, hvar den stolta hållningen från karusellen? Den man, som stod framför henne, andades häftigt, och hans hållning var en supplikants.

— Anne Sophie, sade Konungen och förde henne till en kanapé, jag har begärt dig af din moder, men hon reste sig från sin plats, vände mig ryggen och slog dörren i lås. Anne Sophie, nu ber jag dig själf, skänk mig amour.

Anne Sophie stirrade framför sig, då kände hon varma kyssar på sina händer, men hon drog dem icke tillbaka. Kungen låg framför henne på knä.

— Anne Sophie, mitt blomster, ingen Damon i Danmarks rike har admirerat så, som jag admirerar dig, mon adorable coeur. Hvad är mig land och *scepter*,

hvad är väl glans och allt mot dina ögon, Anne Sophie. Kom, följ mig ut genom natten. Snart morgnas det, och då är det förspildt.

Anne Sophie stirrade framför sig i stilla hänryckning. Var det verklighet eller saga? *Cendrillon!* Hon såg mot sin fot. Det var som väntade hon, att Konungen skulle framta den gyllene skon. Plötsligen gled en skugga öfver den klara pannan.

— Men drottningen, sporde hon.

— Drottningen! Anne Sophie. Du, blott du, blir Drottningen för Fridrich. Kom, Anne Sophie, hör fuxarne skrapa på gården. Kom, låt mig bära dig. Ditt hjärta slår, åh, hvad det slår, Anne Sophie. Christian Detlew han vet alles, alles vet han, på Skanderborg väntar din syster, Comtesse Holstein, kom blott, mon

coeur, mon admirable coeur. Hvad du är blek, chérie, men din ena kind är röd; har man slagit mon coeur? — — —
Merci, jag visste du ville, kom på mina starka armar!

Och Majestätet lyfte Anne Sophie på sina armar, men som de voro svagare än de flestes, svek honom hans krafter innan han uppnått tröskeln, och med armen om hennes smala lif förde han henne mot dörren.

XI.

Hoho, hvilken präktig kaross, som i galopp rullar fram öfver kronans landsväg!

Tyst ligger den ljusblå midsommarnatten; det doftar och ångar från de vida fälten och de nylöfvade bokdungarne. Längst bort flöjtar en talltrast sin veka melodi, äljes sofver hela bygden.

Hvilken präktig kaross! Allt är förgylt, och för fönstren äro dragna gardiner af blåaste damast. Hästarne vrenskas med panascher i guld och grönt.

På kuskbocken sitter kusken och nickar, och mot honom lutar sig en lakej, snarkande i djupaste slummer.

Men uppe på taket sitter den riktige körsvennen. Det är en liten skalk med runda kinder och yfvig, hvit peruk. Spritt naken sitter han med de små vingarne hopslagna. Det är han, som tagit tömmarne, och i hans små knubbiga händer hafva de blifvit till slingor af doftande blommor.

XII.

Kung Fridrich rusade andfådd uppför trapporna till Skanderborgs stora sal, dragande Anne Sophie med sig vid handen. Lakejen, som sprungit i förväg, hann knappast slå dubbeldörrarne på vid gafvel, förr än de båda resenärerna stodo på tröskeln.

— Se, mon coeur, sade Konungen.

Anne Sophie skuggade ögonen med sin lediga arm. Ett haf af ljus slog henne till mötes. Längst fram i fonden stod en svartklädd man i kvarnstenskrage och med en bok i handen; på ömse sidor stodo högtidsklädda människor, bland hvilka

hon som hastigast skymtade sin halfsyster Christine Sophie och hennes man Gref Holstein. De bugade sig alla, då Kungen med hastiga steg förde den förvirrade Anne Sophie fram till den svartklädde. Nu kände hon igen honom. Det var Conrektorn i Flensborg, vällärde Herr Thomas Clausen.

Knappt hade de stannat framför honom, än han med högan röst modulerande upptog melodien till följande heliga psalm, därvid markerande takten med sin bok:

Gud, som allting skapade,
Sig till lof och pris,
skop Han man och kvinna
och satte i Paradis,
böd dem blifva samman
såsom ett kött och blod,
hafva Gud för ögonen
och lefva i kärlek god.
Gudi vare lof!

— Gudi vare lof! instämde de kringstående. Anne Sophie grep Konungen i armen och höll sig fast i förtviflan. Hon vågade icke se åt sidorna.

Gud, som sade mannenom
ej godt vara alen,
Han gjorde honom ena hjälp
utaf hans sidoben
och gaf dem välsignelse
med dessa orden:
Växer till och föröker Er
och uppfyller jorden!
Gudi vare lof!

— Gudi vare lof! stönade församlingen. Anne Sophie vacklade, som skulle hon falla.

Då sången tystnat, började Herr Conrektorn läsa ur bok. Anne Sophie hörde icke, hvad han läste; hon hade nu fullständigt mistat besinningen. Så hörde

hon en fråga ställas till sig, allt blef tyst, så kände hon prestens ögon riktade på sig, Ach Gott, Ach Gott, hvad månede det blifva af! Då upprepade Conrektorn sin fråga:

— Så tillspörjer jag Dig, Anne Sophie, Grefvinna Reventlow, — — —

— Furstinna af Sleswig, afbröt honom Konungen.

— Så tillspörjer jag Dig, Anne Sophie, Grefvinna Reventlow, Furstinna af Sleswig, hafver Du Dig med Gud i himmelen berådt, därefter med Ditt eget hjärte-lag så ock äntligen med släkt och vänner, att Du villst hafva denne Fredericus Rex, som hos Dig är ständandes, till man?

Det blef ånyo en pinsam paus.

— För Guds skull säg ja, hviskade Konungen.

— Ja, kom det tonlöst från Anne Sophie.

— Så gifver jag Eder därpå Edra händer.
Och Conrektorn lade sin hand öfver
deras händer:

— Då I nu tillförene inbördes samtyckt hafven att lefva i det heliga äktenskapets stat, desslikes ock detsamma uppenbarligen bekräftat och därpå gifvit hvarandra handen, så förkunnar jag Eder som äkta makar både inför Gud och människor i namn Gud Faders, Sons och Helig Andes. Amen.

XIII.

Sol, löjen och flatterande röster, klang från flöjter, fäst, jublande fäst i dagarne fem; på den sjätte vaknade Furstinnan af Sleswig före solen, reste sig i sin bädd och gnuggade sömnen ur ögonen.

Det var full sommarnattsdager i rummet. Hennes blick irrade kring föremålen omkring henne. Där låg hennes sista dyrbara rôbe och därborta på det klumpiga bordet Konungens värja och den trekantiga, med guld gallonerade filthatten.

Hon vände hufvudet åt vänster. Kungen

sof. Koppärren i hans panna lyste röda; ådrorna på den smala halsen voro svällda, och han snarkade. Anne Sophie betraktade honom en stund. Så smög hon sig försiktigt ur bädden. Hon gick förbi sin prunkande dräkt och öppnade ljudlöst det tunga ekskåpet i rummets fond. Där låg på en hylla hennes röda morgondräkt med de svarta hornknapparne, och på botten af skåpet stodo hennes gamla små skor. Hon såg på dem; så strök hon med handen öfver klädningen, lyfte en af skorna och betraktade den tankfullt. Hon lyddes mot sängen; den sofvandes snarkningar kommo regelbundna som förut, och handen låg oförändradt kvar på det gula sidentäcket.

Hon tog kläderna ur skåpet och började kläda sig. Då hon dragit den ena strumpan på, blef hon en stund tankfullt

sittande med den andra i handen, men därpå klädde hon sig skyndsamt.

Ljudlöst smög hon sig ur rummet. Därutanföre satt en liten page uppkrupen i en bred karmstol och sof med hufvudet i handen. Hon skyndade på tå förbi och ut på gården. Stalldörren stod öppen. En dräng i träskor sysslade därinne vid ljuset af en hornlykta. Tigande och utan att ens synas förvånad, spände han på Furstinnans befallning en häst för en af de minsta vagnarne. Då han gjorde min af att gå in efter sitt livré, häjdade hon hans arm och bjöd honom genast sitta upp.

Det var redan sent på kvällen, då vagnen omsider körde upp på Clausholms borggård. Anne Sophie skyndade uppför hufvudtrappan. Dörren var låst. Hon fattade dörrens kopparring och slog den mot dess städ. Den dofva metallklangen

ekade mot borggårdens trekant, men ingen öppnade.

Utanför gårdsgrindarne började samlas folk. Ett fönster slogs upp i andra våningen; Grosscantzlerinnans mörka gestalt med det bleka ansiktet varsnades, och man kunde se, hur mager den hand var, som nu höll i fönsterkarmen.

— Fru Moder, låt upp. Det är Anne Sophie.

Grosscantzlerinnan såg på henne ett ögonblick; därpå ropade hon hest och långsamt mot gårdens djup:

— Nattvakt, nattvakt, hvar äst du med saxen? Gif lös hundarne.

Fönstret stängdes långsamt. Ingen på gården rörde sig.

Anne Sophie sträckte armarne mot luften och skrattade. Folket hade nu samlats i inkörsgrinden.

— Kungens frilla, ha ha. — Hör hit, folk. I tror det är Kungens frilla, som här är ståndandes. Som ett barn kom jag ... Furstinna är jag ... Furstinna af Sleswig. Jag är — jag är — —

Rösten kväfdes af snyftningar, och Anne Sophie sjönk med hufvudet i händerna ned mot den låsta porten.

XIV.

Då Konung Fridrich, som om morgonen i förtviflan öfver sin furstinnas flykt rasat, gråtit, ruskat pagen i axlarne och dömt honom till ris af köksmästaren, sent om natten, dragen af löddriga hästar, nalkades Clausholm, dit han förmodat Anne Sophie tagit sin tillflykt, mötte han hennes vagn. De stego genast ur. Konungen kom ifrig och med framsträckta armar emot henne; hon inväntade honom orörlig med ett småleende på läpparna, och då han var henne nära, slog hon lidelsefullt

armarne kring hans hals. Kämpande mellan gramsenhet och glädje, tog Konungen hennes hufvud mellan sina händer och kysste hennes ögon.

— Mon cœur, warum gjorde du mig detta?

— Jag ville assurera mig om Eder tendresse... Nu har I mig, nu har I mig... pour toujours.

Med armen om hennes lif förde Konungen henne till sin vagn. Det dagades öfver skogen, dimman låg hvit öfver ängarne, och fåglarne började sjunga. Anne Sophie lutade hufvudet mot Konungens axel, hon var trött och somnade...

På Skanderborg stannade de veckan ut. Reste så Konungen för att inspektera sin armé i Holstein, men Anne Sophie begaf sig under det höggrefliga Holsteinska parets skydd till hufvudstaden,

där pesten sedan länge var slut; och där tog hon i besittning det palats bakom kungliga slottet, som hennes make förärat henne i morgongåfva.

XV.

Vinternattens höga kupa hvilade stjärnklar öfver hufvudstaden. Det låg snö på taken, på gatorna och på torgen. Klockorna i stadens alla kyrkor hade slagit ett. Inga lyktor brunno, ingen bjällra hördes, och alla rutor voro mörka.

I slottsporten stodo som vanligt tvänne grenadierer på vakt. De hade tändt några kubbar på gatan för att hålla sig varma, och vid skenet därifrån kunde man på långt håll varsna silfvergalonerna kring den röda vapenrockens knapphål,

de gula bandoliären, som korsade hvarandra öfver bröstet, de förgyllda, toppformiga kaskarne och de hvita damaskerna. De lutade sig mot väggen med händerna instuckna i ärmarne och hillebarderna i axelvecket, medan de då och då stampade med den ena foten mot den andra.

Uppe i slottet var det mörkt. Ur ett och annat fönster kunde man visserligen genom någon spricka i träluckorna skymta en hårfin ljusspringa; från vaktstallet hördes då och då stampet af en hästhof, äljes var allt tyst.

Ett lås uppe i slottet öppnades försiktigt; det var dörren från Konungens sängkammare till galleriet. Det strålade af ljus i rummet, man kunde höra hviskande röster. Någon stod med handen på dörrvredet.

— Gute Nacht, mon cœur, skall jag convoyera dig genom galleriet?

— Stor tack, jag finner vägen. Au revoir.

Dörren öppnades ett ögonblick. Furstinnans af Sleswig höga gestalt visade sig. Hon var höljd i en hvit spansk spets, och i handen bar hon en hornlykta. Hon gick med lätta steg och smågnolade för sig själf. I galleriets bortre ända var en dörr infäld i panelet; det var dörren till den smala gång, som under gatan ledde till hennes palats. Hon var nära densamma och hade just satt nyckeln i hålet, då med ens en gestalt, som synbarligen dolt sig i den djupa fönstersmygen, grep om hennes arm. Furstinnan gaf till ett sakta rop och släppte lyktan, som klingande föll mot golfvets holländska fajansrutor.

Månskenet föll in genom fönstret. Det var en medelålders dam, som stod framför henne.

— *Enfin*, sade den främmande. Det var ett blekt ansikte med stora, feberaktiga ögon. Anne Sophie kände det från skilderier; det var Drottning Louises. Med en häftig rörelse gjorde hon sig fri och skyndade genom dörrren, som föll i lås. Hon sprang, som vore hon förföljd; hon tappade sin ena sko, men fortsatte att springa och stannade först i sitt soffrum, där hon påklädd kastade sig på sängen och borrhade hufvudet ned i kud-darne.

XVI.

Det hade varit några herrar inviterade till taffeln hos Konungens syskon, Prins Karl och Prinsessan Hedevig, å deras lustslott Jægerpris. Det var ett fåtal förtrogne; kärnan af det lilla, i all underdånighet ungdomligt rebelliska hof, som samlats kring de båda oskiljaktliga höga syskonen. De sutto nu inbegripna i lifligt samspråk öfver dagens händelser. Det gamla goda rhenska vinet, som ännu gick laget rundt, gaf färg åt kinderna och rörlighet åt tungan. Nyss hade tid-

ender kommit om konung Carols af Sverige, den våghalsens, död vid Fridrichshald; detta gaf anledning till stor tillfredsställelse, och dråpeliga voro anekdoterna om den klodrianens framfart. Tänk bara *par exemple* i Dresden, där han på besök hos hans sachsiska majestät i själfva kungamodrens närvaro lade upp de smutsiga kurirstöflarne på ett bord af puraste porslin! Och nu vore han justifierad. *Gloria* vare Herranom!

Prinsessan Hedevig hade strax efter taffeln dragit sig tillbaka till ett inre kabinet, där hon med silfverstiftet tecknade i ett album af pergament de blommor, som från en vas på bordet spredt doft. Då och då såg hon upp och nickade förstulet åt sin käre von Plessen, som lekte med hennes solfjäder.

Äfven Prins Carl hade lemnat salen;

de alkemistiska divertissementen gåfvo honom numera hvarken rast eller ro. För sjätte gången var nu smältugnen omsatt i studerkammaren, och doktor Gaulche, adepten, hade försäkrat honom, att denna gången skulle säkert det stora magisteriet framgå; att det förut gång på gång misslyckats, hade endast varit ugnens fel.

Ah! Vid detta hof kunde man andas ut; här kunde man skratta och tala ur hjärtat. All den förbittring, som låg i luften, fick här ordets vingar och fladdrade genom de öppnade rutorna ut likt sländor.

Det var Öfverste de Løvenørn, som förde ordet.

— En karl var han i alla fall, säge was man will. Men i *amour* var han en taugenix. Och *mariage* tålde han som spö.

— Kanske bättre vara ogifter än — än

— Jag vet hvad I ville säga, Herr Schoutbynacht. Gud bevare Majestätet!

Det blef en stunds tystnad, därpå sade de Bülow med lugn stämma:

— Han I hört, att Holstein, den tallricksslickaren, ska blifva Grosscantzeler?

— Det hviskas om det, det hviskas om det, men sanna mina ord, den ena korpen sticker intet ut ögat på den andra, och Reventlow unnar nog inte svågern stafven.

— Han pretenderar väl också upphöjelsen till tack för sin släta *conduite* under kriget i Skåne.

— Salig Grosscantzeleren, Gref Conrad, var allt en karl vid sidan af den där däste Christian Detlew.

— Gewiss; hans enka lär också ha ruter i sig. Nå ja, Furstinnan brås intet

ur släkten. Har I hört, att när moskovitiske Zaren och hans grossvulna Zarinna voro här, fick hon Majestätet att bedja dem till hennes taffel.

— Och ändock är hon bara en poupée, en poupée är hon. Var det inte Holstein och Christian Detlew som arrangerade alla messuren och som pousserade hela saken? En poupée var hon, och det var de, som höllo i trådarne och läto henne dansandes upptända hans kuriösa sentiments. Men det är Holstein, som är den klippske, det var han, som gjorde till vilkor, att presten skulle läsa öfver liaisonen, och nu sitta han och Reventlow och kratsa kastanjerna ur elden.

Dörrarne öppnades och den vackre Plessen kom in. Han lekte med handen på sin värjas brillanterade fäste; på högra sidan af den blåa broderade rocken

syntes en ljus fläck, som hade ett pudradt hufvud nyss lutat sig däremot.

— I talen om Furstinnans parti, hör jag. Ja, här tarvas ränsning, och den kommer, sanna mina ord, den kommer.

— Hoppoms, suckade Løvenørn, och då mina herrar, blir det vi, som hålla i trådarne!

XVII.

Det var om våren, och Drottning Louise låg på sitt yttersta. I rummet utanföre suto hennes uppvaktande damer tysta och utvakade, och vid ett bord stod hennes läkare, Landphysicus Rissler, en mager liten gubbe i svart dräkt och ofantliga skospännen af silfver, sysselsatt med att blanda samman i en retort de *arcana*, som den höga patienten senare på natten skulle pröfva.

Inne hos den sjuka rådde en svag belysning. Hon låg med det fårade, i för-

tid vissna ansiktet och de stora matta ögonen riktade mot sin son, Kronprinsen, som sittande vid sidan af sängen höll hennes hand.

Han var redan öfver tjugu år, men såg ut som en förvuxen gosse.

De tego båda.

Hon var flera år äldre än sin kunglige gemål. Hon hade aldrig i sitt yttre ägt något fängslande.

Huru glädjetom hade icke hennes lefnad varit; så rik på förödmjukelser, men så fattig på förståelse! Hennes stolthet hade krympt samman, hon hade för länge sedan upphört att hoppas, men också att vredgas och hata. Sin man hade hon älskat; hon älskade honom ännu. Ej ett hårdt ord hade någonsin växlats mellan dem. Hennes makes förvillelser, hvarom ryktet gång på gång

hade framträngt till henne, hade alltid af henne bedömts utan synbar bitterhet. Ingen, ej ens hennes närmaste, hade aning om, hur hon, då hon var ensam, kunde vrida sig i förtviflan. Hon kunde lyssna till andras samtal, i hemlighet öppna sina hofdamers bref, men aldrig kunde det hända henne att låta omgifningen förstå, att hon rufvade öfver en hjärtesorg.

— När jag är weg, Christian, då skall I hälsa Er Herr Fader, och säga honom tack för hans *amitié* mot mig.

Kronprinsen såg sorgset på henne och böjde sig därpå ned och kysste den magra handen.

— I skall betyga honom min *dévotion*, den jag hyst hafver till min sista stund, och I skall med medymkan trösta honom i hans *sensibla chagrins*.

Och när I en gång kommer därhän

att välja Er en gemål, Christian, då skall
I välja efter Ert eget hjärta, ty det
är gamman och lefnadens ros att kunna
vara beständig i amour som — som jag
varit. Och nu skall I kyssa min panna,
Christian, och lemna mig i ro, ty jag är
trött och månne sofva. God natt, min
Christian, Gud signe dig och din gär-
ning från nu och till ändan — — — —
Gute Nacht.

Några dagar därefter var Drottningen
död.

XVIII.

Dånge, dung, dung, dånge, dung . . .
Nu ringa stadens alla klockor, nu ringer
det öfver bygden, ja, öfver allt Dan-
marks rike. Genom myllrande gator
drager det långa lysande sorgetåget. Det
är Danmarks moder, som för alltid lem-
nar det tunga palats, där hon längtat,
kämpat, tynat och befriats.

Tatera-tata . . . Redan på afstånd
smattra de förstnämnda trumpeterna; det
blixtrar öfver mängdens hufvud. Det är
en eskvadron af gardet till häst, som

öppnar tåget. De komma i skridt, fyrahundra hofvar klappa mot stendläggningen. Tysta, högtidliga rida de, stirrande rakt fram och med pikarnes spetsar sänkta mot jorden.

Nu kommer en ensam, högrest ryttare. Hans svarta kappa räcker ned till marken på sidorna om den svarta hästen, som tuggar sitt betsel, så att fradgan stänker i hvita strimmor öfver den kolsvarta bringan. Det är Konungens Fodermarskalk.

Efter en fil af sexspända, med sorgeläden höljda vagnar, där de främmande sändebuden tagit plats, komma de kungliga pagerna till häst. Så skymta fanor, vajande tungt i den råa Aprilluften; först blodfanan, så dannebrogens hvita kors öfver ponceaurödt fält och därefter alla provinsernas vapen, följda hvar och en af deras i trens ledde gångare. Där är

Ditmarchens gyllene ryttare, Sleswigs blåa lejon, Göthes nio hjärtan, röda som blod, och Vendes guldkrönta lindorm öfver det röda fältet. Se hur *Affaible*, Norges häst, frustar, Holsteins *Tranquille* stegrar sig, se Oldenburgs *Ville Roy!*

Nu klappa små barn i knubbiga händer; nu resa sig de halfvuxna på tå. Det är glädjefanan som nalkas, och bakom henne rider på den hvita glädjehästen i gyllene harnesk och med hvita plymer på hjälmen en ryttare med blottad palasch.

Gif akt, hattarna af! Den döda Drottningen nalkas.

Dragen af åtta hästar, höljda af vapensömmade svarta täcken, nalkas hon. Öfver den sammetstäckta kistan hvälfver sig en silfverfransad himmel. Sex Öfverstar och Schoutbynachter bära upp dess

veck, medan på ömse sidor drabanterna skrida med bardisaner och spontoner vända mot jorden.

Af vagnar och ryttare böljar tåget i öfverskådlig längd genom gatorna, och sakta föres den döda Drottningen öfver Holmens bro, genom Vesterport och ut öfver bygden hän mot det aflägsna Roeskilde, där med gyllene ringar kring förtorkade pannor Danmarks smorde sofva under marmorn sin långa, drömlösa sömn.

Men ingen af menigheten visste, att i tåget Konungens vagn gick tom.

XIX.

Knappt hade det långa sorgetåget lemnat stadens område, än en sten krossade en ruta i Furstinnans af Sleswig palats och föll in på golfvet i hennes sal.

Furstinnan stod just själf vid bordet och ordnade några blommor i en skål af kristall. Bordet var dukadt med silfverservis för två. I ett hörn af rummet stod en lakej, som, då stenen föll in, satte ned på ett djupt bord af porslin tvänne tvättskålar med parfymradt vatten.

Furstinnan ryckte till; de fina, smala

ögonbrynen spetsades för ett ögonblick uppåt, men den hvita, juvelgnistrande handen släppte icke blommorna.

— Luck fönstren för, Heinrich, sade hon endast.

Anne Sophie nalkades trettioalet, men såg ut att vara föga mer än tjugu år. Gestalten hade blifvit fyllig, något väl fyllig törhända, och hennes rörelser hade blifvit afmätta, men ögonen voro desamma som förr, hennes underbara, bruna ögon.

Hon bar en mörkblå röße af med röda blommor inväfdt tyg, kring den nakna halsen bar hon ett körbärsrödt band, som under hakan knutits i en bred rosett, och det pudrade håret var uppsatt i en topp.

Det hördes sorl utanföre. Lakejerna, som ordnat i fatbursrummet, kommo skyndandes in och hjälpte Heinrich draga

träluckorna för fönstren och tända armstakarne.

I luckorna till Anne Sophies kabinett voro utskärningar i form af ett hjärta. Hon lutade ögat till en af dem och såg ut. En folkmängd hade samlats därnere, mest kvinnor och barn, tycktes det; hon hörde att glåpord riktades upp mot huset.

Anne Sophie bet sig i läppen. Därhän hade det således gått. Alla dessa år, som förflutit, sedan hon lemnade barn-
domshemmet bakom sig, drogo förbi; modrens oförsonlighet, modren, som hon icke sett sedan den olycksaliga natten på Clausholms gård, och det fastän det spordes, att hon sedan någon tid befunne sig i hufvudstaden; — systemen Ulrikke Eleonore, som nu vore gift och lycklig, det visste hon, men som af sin man,

gref Daneskiold, vore förbjuden att ens skriva henne till, och Holsteins, och Christian Detlews, som endast af egennyttan visat henne sin vänskap. Ah, hur hon hatade dem. Packet, som väsnades därnere, de hycklade åtminstone icke.

Åh, dessa nio år! Huru långa hade de icke varit. Denna halfva, skefva ställning, som hon dömts att intaga, alla dessa bakvägar hon nödgats gå. De djupa bugningar, som ägnades henne, då hon kom, alla dessa försmädliga hviskningar, då hon gick!

Om hennes små barn ändock lefvat, men de voro döda. Tre gånger hade hon sett små kistor bäras bort, och tre gånger hade hon känt det, som hade hon öfverlevvat sig själf. Nej, hon ville äntligen fatta sitt beslut. Hon ville lemna landet, där hon blifvit till en visa;

hon ville lemna Konungen, hvars senila amour blifvit henne en pina. Hon ville bort, långt bort, kanske till Holland, där hon hade bekanta. Hon ville — — —

I detsamma syntes en lakej i dörren.

— Hans Majestät Konungen!

Anne Sophie gick icke emot honom. Hon lutade sig baklänges i fåtöljen.

Kung Fridrich stod i rummet. Åren hade farit hårdhänt med honom, och ändock var han endast femtio år. Trots det tjocka sminket, syntes skrynklorna i det magra ansiktet, men mer än annat bidrogo de felande tänderna att åldra hans utseende. Där han stod i dörren med den svarta trekantiga hatten i vänstra axelvecket, klädd i den violetta sorge-dräkten med de ofantliga ärmuppslagen, syntes han med sina krökta knän och stödd, där han stod, på käppens gyllene

korskrycka, som kunde han ha varit hennes fader.

Kungen trippade emot henne och böjde sig för att kyssa hennes hand. De långa stela skörten reste sig i höjden.

— He, he, mitt lilla hjärta, hur befinner sig min pepparnöt?

Furstinnan pekade mot fönstret.

— Ecoutez, Ihro Mayestet, hans trogna folk jublar därute.

Kungen, som kommit genom löngången, såg frågande ut.

— Se ut, Monseigneur, sade hon.

Kungen drog fönsterluckan åt sidan och såg folkhopen. Kyrkklockorna hördes starkare. Han öppnade en ruta och hytte med käppen.

— Hysch, därnere. Hysch. Hvad är det för rabalder. Jaså, bårds kärare, står mans där. Packa sig iväg han, annars — —

Blitz und Donner — — Och Ni andra,
marsch Kinder, äljes tager Eder fanen.

Det blef rörelse bland mängden. Man
hade känt igän kungen. Majestätet! gick
det från man till man.

Konungen stängde fönstret.

— Håhå, nu bära de bort Louise.
Ja, ja, vi skola alla dö och varda till
mull.

Kungen tog sig en pris. Tja — Det
är ett beskedligt folk i alla fall. De
gingo geschwindt, utan att jag behöfde
sända efter vakten. Men hvad hon är
sérieuse, ma petite.

— Monseigneur, sade Anne Sophie,
det är den sista gången vi nu contre-
tenera.

— Hva-hva, — he, he, skall hon också
weg. Det är de fördömda klockorna,
som — —

— Hör mig, jag har fattat mitt beslut, jag quitterar Danmark.

— Hvad falls — skrek Fridrich och häjdade handen, hvars fingrar just omfattade en nypa spanskt.

— Jag gitter icke längre vara din frilla. Låt mig gå, tänkom på våra själar.

— *Madame est servie!* Det var Heinrich, som stod på tröskeln och slog upp dubbeldörrarne.

Anne Sophie förblef sittande. Kungen gick fram och tillbaka.

— Är det ditt allvar?

— Fullkomligen.

Konungen hade länge fruktat, att hon skulle utsäga det ordet. Han gick bekymrad fram och tillbaka med handen om hakan, plötsligt stannade han fram-

för henne och hviskade något i hennes öra.

Dröjande räckte hon honom sin hand. Ett svagt småleende spelade på hennes läppar, hvarefter hennes min återtog sitt förra uttryck.

— Ja, men flux, men flux hör I.

Kungen skakade på hufvudet:

— Klockorna ringa ju än öfver hennes själ.

— Inom tvänne dygn, längre frist gifver jag Eder intet. I vet, att jag är ståndaktig vid mitt ord. Er arm, Monsegneur, bordet väntar!

* * *

Då Konungen gått, stod Anne Sophie åter i sitt kabinett. I handen höll hon

en sten; det var densamma, som slungats in i salen.

— Denna sten, sade hon, hafva de kastat emot mig. Jag tager den upp. Jag vånne veta, hvem nu vågar kasta den nästa stenen.

XX.

Om aftonen dagen därefter, just då Drottning Louises stoft jordfästades i Roeskilde domkyrka, och biskopen öfver den döda lyste Herrans frid, ankom till kyrkporten en af landsvägens sörja öfverstänkt ryttare med skriftlig order från Majestätet, att samtliga begrafningsgäster ofördröjligen skulle efter den *solenne* högtidlighetens slut åter *en pompe* förfoga sig till det kungliga slottet i hufvudstaden.

Dagen därpå hölls åter i samtliga kyrkor gudstjänst, och folket bad för den

afhållna Drottningens själ. Universitetet gaf en sorgefäst, hvarvid höglärde Doctor Bartholini på sirligt latin prisade hennes *ingenium* och fullkomliga kvaliteter; det stode icke att beskrifva, sade han, huru hofvet och all menighet läte förlusten af den så dyra, dygdiga och ejegoda Drottningen gå sig till hjärtat. Från ett så kostbart dödsfall hade himlen i öfver hundra år skonat de båda rikena, och han ändade med att bedja Gud styrka Majestätet i Dess stora sorg och nådeligen afvända, det Dess för allt Danmark så dyra hälsa därigenom toge något afbräck.

Om middagen dånade på nytt alla stadens klockor. Det var processionen, som återkom. Vagnarnes långa rad stannade en och en på borggården, och ur stego, grupp efter grupp, alla de höga herrarne,

klädda i långa svarta sorgeskappor, som släpade på marken. Undrande stego de uppför trapporna, där det hackade granriset ännu låg kvar, spridande en doft af skog; lakejerna sprungo upp och ned i trapporna, och öppnades dörren till slottskyrkan, kunde man därinne skymta den döda Drottningens *castrum doloris*, där det stod, svart och silfverfransadt, under en hermelinskantad himmel, sirad med Danmarks och Mecklenburgs förenade vapen, och på ömse sidor kunde man än mellan raderna af cypresser varsna de tolf tjocka vaxljusen endast till hälften nedbrunna i sina ofantliga stakar af drifven messing.

Hvad månede meningen vara? I förstugorna gafs order om sorgeskappornas aftagande, och lakejerna löste floret från gästernas värjor. Inne i riddarsalen brunno

tusen ljus. En sprittande musik brusade därinne, och i fonden stodo tvänne troner, höljda af jublande purpur.

Hvar vore det kungliga huset? Det spordes, att Prins Carl och Prinsessan Hedevig hufvudstupa rest till Charlottenborg eller Vemmeltofte, hvilketdera visste man ännu icke, men Kronprinsen sades med bestämdhet hafva inneslutit sig på Fridrichsborg.

I fonden öppnades ett par dörrar, och vid ropet »Hans Majestät» blef det med ens tyst i salen.

In kom Konungen klädd i krona och mantel, och vid hans sida gingo Furstinnan af Sleswig och Generalsuperintendenten i Sleswig och Holstein, förre Conrektorn i Flensborg, Doctor Clausen.

Konungen och Furstinnan kommo hand i hand.

Furstinnan var något blek.

De gingo genom de bugande lederna fram till tronen. Musiken tystnade. Superintendenten tog plats framför dem. För andra gången läste han öfver dem den danska kyrkans vigselformulär.

Conrektorn slutade tala. Konungen kysste hennes hand, och på samma gång framträdde till hans sida Öfverhofmarskalcken Munch, som på knä räckte honom en på en röd kudde liggande krona af guld.

Konungen tog kronan och satte den på Anne Sophies hufvud.

Hans röst ljöd högtidlig, då han sade:

— Härmed förklare Vi Eder för Drottning af Danmark och Norge. Denna krona gifve Vi Eder af godt hjärta erkännerligen med erinran af Eder rühm-

liche *Conduite*. Af godt hjärta önske Vi Eder lycka och Herrans välsignelse.

Drottningen bugade sig djupt och kysste konungens hand. Hennes syster, Grefvinnan Holstein, som såg kronan vara nära att falla, skyndade till och ordnade den tillrätta. Därpå förde Konungen sin gemål uppför estradens trappsteg, och vid hans sida tog Anne Sophie Reventlow plats på de båda rikenas tron.

En marsch brusade genom salen. Hofvets främste och de utländska sändebuden drogo förbi hennes plats, kyssande hennes hand. Konungen satt småleende bredvid, men hon märkte honom knappast; hennes tinningar bultade, de stora ögonen lyste, och ett triumferande smålöje syntes kring hennes mun.

Plötsligt ryckte Drottningen till. En dödlig blekhet spred sig öfver hennes

ansikte. Hon grep med händerna krampaktigt kring tronens gyllene lejonkarmar, och med vidgade pupiller riktades hennes blick mot dörren.

— Hvad är det, mon coeur?

Kungen hade rest sig och lade den ena armen stödjande bakom hennes lif.

— Drottningen är sjuk! Vatten — flux hit med vatten!

Musiken tystnade midt i en takt. Ljusens fläktade, ty dörren till entréen hade öppnats.

Och nu sågo de närvarande, hvad Drottningen först af alla hade varsnat.

Hög och rak skred genom salen med långsamma steg en åldrig dam. Hennes blick var fästad på Drottningen, och hon gick emot hennes plats. Det var hennes mor, Grosscantzlerinnan. Framkommen tog hon den hand, som vilje-

löst sträcktes emot henne, kysste den och sade:

— *Je salue ma reine, mais je méprise ma fille!*

Då hon sagt detta blef det plötsligen mycket tyst, och mellan häpna, öppnade leder skred hon långsamt mot dörren och försvann.

Anne Sophie såg henne aldrig mera.

XXI.

Det var i Odense den 11 Oktober 1730, Konung Fridrichs födelsedag.

Konungen hade just i Drottningens sällskap företagit en af sina vanliga resor i och för mönstring af trupperna. Revyer och präglandet af minnespänningar hade under hela hans regeringstid utgjort hans käraste nöje. På hemvägen hade hans redan förut bräckliga hälsa försämrats; läkarne hade gifvit sitt utlåtande; det vore vattusot och artade sig till helsot. Hans tillstånd hade blifvit allt sämre,

man hade börjat bereda sig på det värsta, och hofvet hade blifvit tillkalladt. De dinerade nu som bäst i salen ofvanför sjukrummet.

Konungen satt i en stol midt på golfvet. Han var fullt påklädd, bar en mörk lifrock och kring halsen som vanligt elefanterordens blåa band; öfver hans knän var kastad en filt. Vid hans sida satt Drottningen — under de sista tvänne veckorna hade hon icke vikit från hans sida — och på hennes knän hvilade en uppslagen bibel. Båda stirrade in i brasan, som sprakade i den öppna spiseln.

Konungen frös. Hans ögonbryn föllo som hvita tottar ned öfver ögonlocken, underläppen hängde slapp, och hans ögon runno. Han satt med hufvudet nedböjdt och rörde mekaniskt tummarne kring hvarandra.

Drottningen betraktade honom svårmodigt, så reste hon sig och hämtade medicinen, som stod på ett bord vid fönstret.

— Monseigneur fryser, sade hon och drog filten högre upp omkring honom. Se här, tag beskedligt; det är Stahls elixir, och det är gjordt af guld.

Den gamle skakade på hufvudet.

— Åh, för min skull, Sire. Rösten lät så bedjande. Den sjuke öppnade munnen och tog emot. Det kom litet lif i hans ansikte. Han sträckte ut sin hand emot henne. Anne Sophie grep den och föll på knä vid hans sida. Då lade han sin hand på hennes hufvud.

— Mon coeur, hviskade han. Drottningen dolde hufvudet mot stolskarmen, och några tårar föllo på hans hand.

Det hade börjat så omärkligt för knappa sju månader sedan. Hon kunde till och

med säga dagen. Det var strax efter dagen för hennes största sorg, den dag, då det sista af hennes barn, den tvåårige Carl — också han — gått bort. Då hade det varit, som hennes förstånd stått stilla, som hade hela hennes själ förfrusit. En lång tid hade hon hållit sig innesluten, och rufvat öfver sin sorg. Så hade hon så småningom känt behof att tala om den lille döde. Men hon ägde ju ingen vän, som menade ärligt. En tid hade hon hoppats, att Prinsessan Charlotte, hennes styfdotter, åtminstone af tacksamhet för all visad kärleksfullhet, skulle lära sig hålla af henne, nu hoppades hon det icke mera. Och de andre hatade henne, det visste hon. Kronprinsen hade ju dragit värjan mot Kammarherre Gabel, som blott å sin Herres vägnar underrättat om vigseln. Prins Carl var död, och Plessen, denne

artige Plessen, med det kalla leendet, huru misstrodde hon honom icke. Hennes egen släkt var som död för henne. Hon var så ensam, så hjälplöst ensam. Då var det hos Konungen hon fann förståelse; också han hade gripits af den stora tomhetskänsla, som fått makt med henne. Under de långa vinterkvällarne hade de setat vid hvarandras sida, och långsamt hade hennes hjärta öppnats emot honom. Hon hade börjat tänka öfver det förunderliga däri, att denne man, som redan åldrats, ännu hängde vid henne med samma ungdomliga passion. Hon hade tillförne knappast känt tacksamhet emot honom, hon hade varit osann och begagnat sig af hans svagheter. Nu först hade hon märkt, hvad för öfrigt hela folket kände, hvilken fond af godmodig välvilja som rymdes inom denne gamle man, och nu,

då hans knän sviktade, och döden tum för tum nalkades hans hjärta, nu visste hon, att han, just han, var den ende, hon någonsin lärt sig att hålla af.

Konungen ryckte till och tog sig mot bröstet; ett våldsamt hostanfall skakade honom. Drottningen hade sprungit upp och stödde hans rygg.

Då den sjuke hämtade sig, sade han:

— Det lider, mon coeur. Bjud Kronprinsen och de öfriga komma.

Anne Sophie kysste hans panna. Ett svagt småleende, en matt tryckning med handen var hans svar. Anne Sophie öppnade dörren ljudlöst och hviskade till betjäningen, som på befallning höll sig utanför sjukrummet.

Det hördes ett slammer med knifvar och gafflar i rummet ofvanföre och ljudet af stolar, som skötos åt sidan.

Undrande, allvarliga och tysta kommo de. Kronprinsen och hans unga gemål böjde knä framför stolen, bakom dem togo Prinsessorna Hedevig och Charlotta plats, och vid dörren stannade Grefve Plessen.

Konungen såg sig omkring efter Anne Sophie. Hon hade dragit sig tillbaka, öfverväldigad af snyftningar, nu närmade hon sig, och Konungen tog hennes hand.

— Jag ville säga Eder, att jag dör med plaisir, om så är Herrens vilje. Gud signe Eder, Kinder. Jag har tänkt på Eder alla, det är skrifvet, och det står där.

Det var så tyst. Konungen hade slutit ögonen och andades tungt. Man hörde endast snyftningar i rummet.

Då såg Konungen upp, och hans blick mötte Grefve Plessens.

--- Plessen, sade han, kom hit.

Plessen trädde fram och knäföll. Kronprinsen och hans gemål drogo sig tillbaka. Då löste Konungen med möda från sin hals Elefanterordens blåa band och lade det kring hans hals.

— Pless, sade han, i din vård konfiderar jag min Drottning.

Anne Sophie hade i snyftningar sjunkit ned mot en stol.

Det rosblade i Konungens bröst. Han trefvade med handen, som för att söka Anne Sophies. Han fann den icke, men de, som stodo närmast, kunde höra, att han hviskade :

— Mon coeur!

Därpå sträckte han på sig ett ögonblick, så föll hufvudet framåt, och i den slappnade munnen kom det fradga; än ett djupt andetag och Konung Fridrich den fjärde var död.

XXII.

Anne Sophie hade hela natten vakat vid Konungens lik. Hennes ögon voro torra; hon kunde inte gråta. Hon satt vid hans bädd och höll hans hand i sin, men inga tankar korsades i hennes utvakade hjärna, det blef blott till denna enda: *trop tard*.

Det hade varit rörelse på gården sedan tidigt på morgonen. Kurirer hade sprängt af, och hofvet hade rest åt olika håll — icke en hade haft ett ord af deltagande i hennes förtviflan.

Då öppnades dörren, och Grefve Plessen stod i rummet.

— På order af Hans Majestät Konung Christian VI har Grefvinnan Reventlow att flux förfoga sig till Clausholm.

Därpå svängde han på klacken och lemnade rummet.

Anne Sophie såg efter honom; blicken var lugn, och då hon böjde sig öfver den döde och kysste hans panna, skulle man hafva trott, att hon smålog.

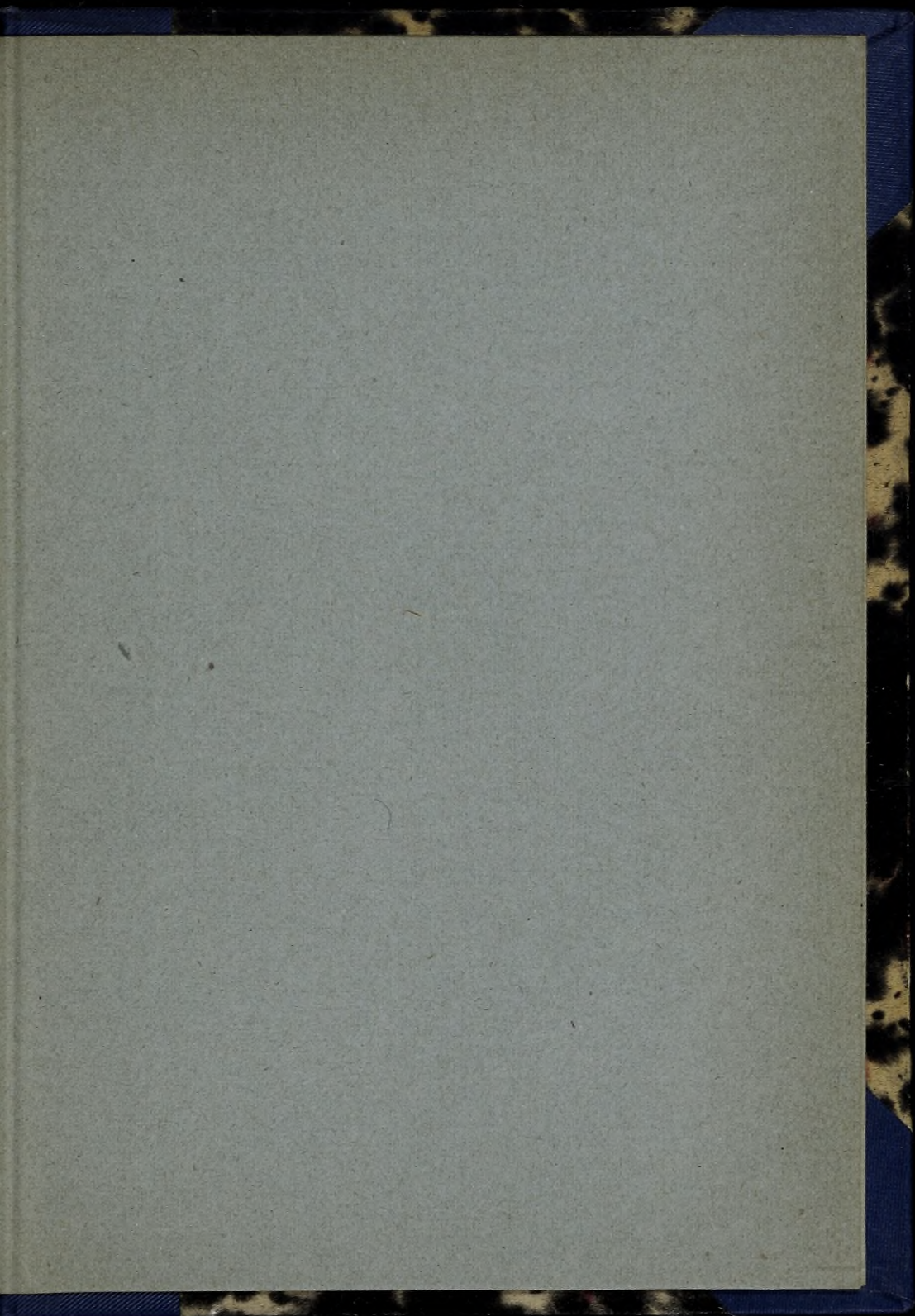
* * *

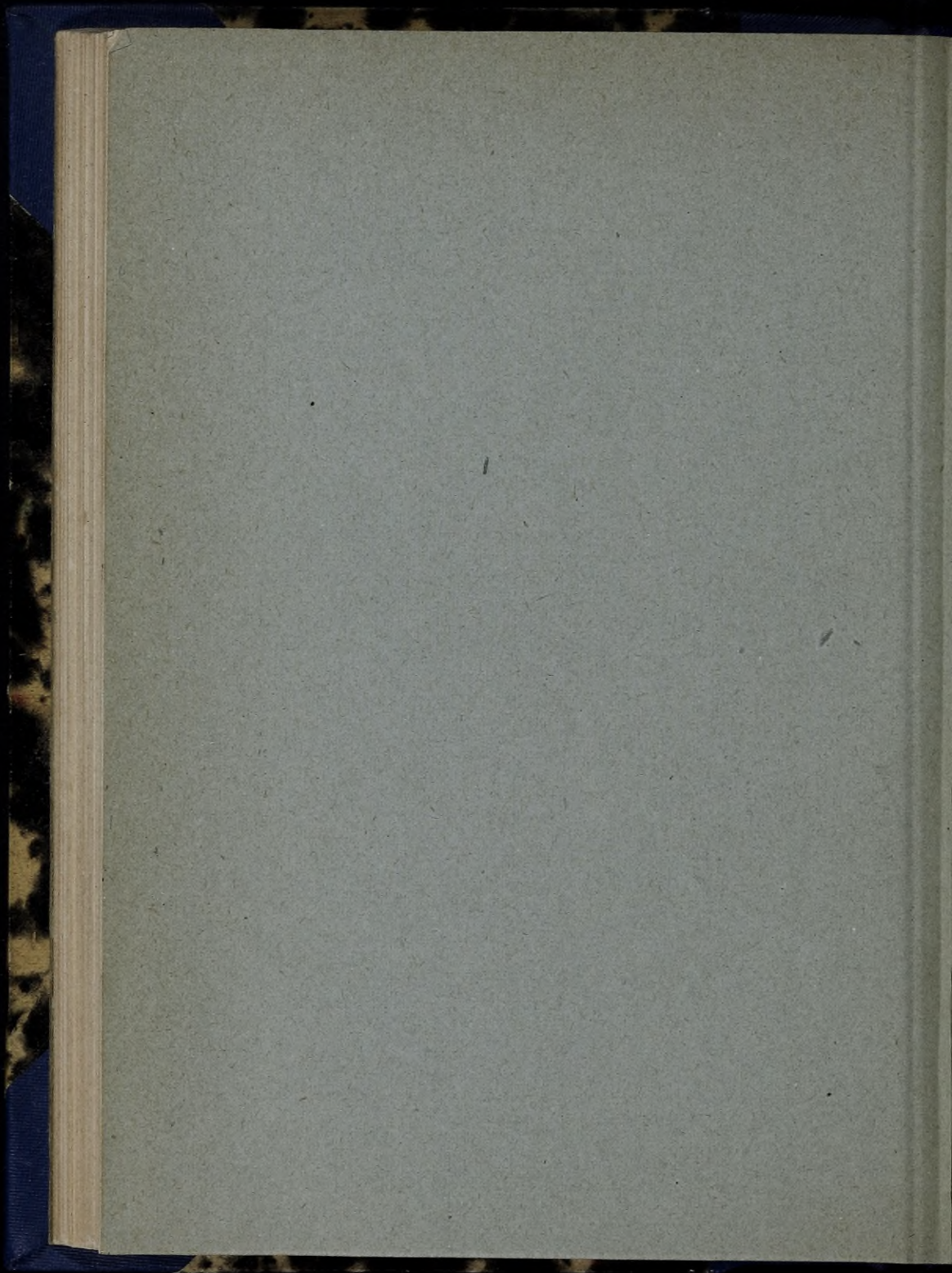
Några timmar därefter rullade en enkel kareth ut genom Odense tullar.

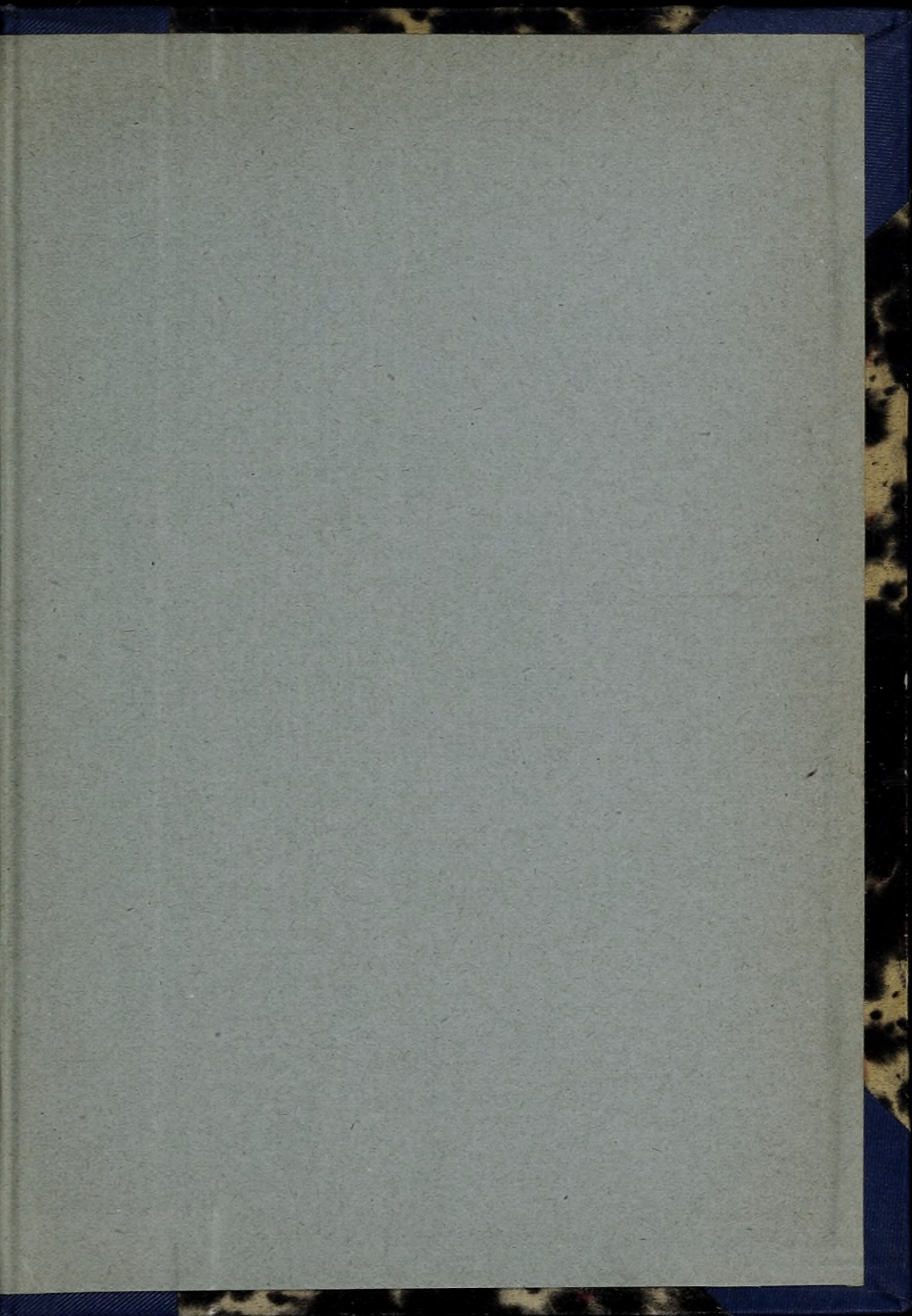
Den sorgklädda dam, som färdades, lutade sig baklänges i vagnen. Höstsolen lyste öfver de afmäjade fälten, och ur

dungarne skymtade marken röd af de fallna bokbladen. Ett sträck vildgäss drog genom luften mot söder. Det lyste hvitt under vingarne. Hon böjde sig fram och följde dem med ögonen, så länge hon kunde se dem. Därpå lutade hon sig tillbaka och satt länge stilla; så andades hon djupt, och äntligen kommo tårarne, först en och en, så kommo flera, och till slut, lycklig öfver att kunna gråta, sjönk hon ned med hufvudet i sällskapsdamens knä.

Så återvände efter nära tjugo år Anne Sophie Reventlow till sin barndoms hvita Clausholm för att aldrig mera lemna det-samma.

LUNDS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

15000

600344904